Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ҳақиқати

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг газетаси

ГАЗЕТА 1974 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

11 НОЯБРЬ, 1982 ЙИЛ. ПАЙШАНБА № 257 (2.663). Баҳоси 3 тийин.

КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

СССР 60 йиллигига зарбдор ҳафталиклар

Республикамиз меҳнаткашлари СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги шарафига ўтказилаётган зарбдор ҳафталикларда совет кишиларига хос ғайрат ва шижоат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

8 ноябрдан бошланган эллик учинчи зарбдор ҳафталик мамлакатимиз халқлари қардошлик оиласининг тенг ҳуқуқли аъзоси —Совет Туркманистонига бағишланади.

Республика матбуоти

МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

МАРРА ЯҚИН, СУРЪАТ БЎШАШМАСИН!

10 ноябрь эрталабигача республика тайёрлов пунктларига топширилган пахта 5.488.410 тоннага етди. Утган куни далалардан 49.477 тонна хом ашё йиғиштириб олинди. Мавсум бошидан буён машиналар бункеридан 2.999.735 тонна дурдона бўшатилди.

ДАЛА МЕҲНАТЧИЛАРИ! ЙИҒИМ-ТЕРИМ СУРЪАТИНИ БЎШАШТИРМАЙЛИК! КЎЗЛАНГАН МАРРАГА ЯҚИН ҚОЛДИ! ҲОЗИР ҲАР БИР КИШИНИНГ ЎРНИ ДАЛАДА!

Хоразм

Хонқа райони меҳнаткашлари республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатига амалий иш билан жавоб бериб, давлатга пахта топшириш юзасидан олинган социалистик мажбуриятни шараф билан уддаладилар. Тайёрлов пунктларига пландаги 40.700 тонна ўрнига 45.600 тонна хом ашё топширилди. Ҳар гектар ердан пландаги 38,7 центнер ўрнига 43 центнердан ҳосил кўтарилди. Ҳосилдорлик Охунбобоев номли колхозда 50 центнерни, К. Маркс номли, «Хоразм», «Октябрь 40 йиллиги» колхозларида эса 44—46 центнерни ташкил этди.

Район меҳнаткашлари ялпи ҳосилни 48 минг тоннага, ҳосилдорликни эса 45,6 центнерга етказишга қарор қилдилар.

Бухоро

Ғиждувон райони дала гвардиячилар областда биринчи бўлиб машинада пахта териш йиллик планини бажардилар. «Зангори кема»лар бункеридан 34.700 тонна хом ашё бўшатилди. Ҳар бир агрегатнинг мавсумдаги ўртача иш унуми 127 тоннани ташкил этди. Эришилган меҳнат ғалабасига Энгельс номли, Ҳ. Олимжон номли, С. Айний номли колхозларнинг механизаторлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Бухоро районидаги юқори ҳосилли хўжаликлардан бири —**«Янги турмуш» колхози пахта тайёрлаш йиллик планини бажарганлиги тўғрисида рапорт берди.** Колхоз меҳнаткашлари давлатга 4.440 тонна хом ашё топширдилар. Ҳосилдорлик гектарига 40 центнерни ташкил этди.

Тошкент

Калинин райони колхоз ва совхозларининг меҳнаткашлари Чиноз райони далаларида зарбдорларча ишламоқдалар. Улар ҳар куни 75—80 тонна хом ашё термоқдалар. Ҳимматли ҳашарчилар хўжаликлар хирмонига қарийб 4.550 тонна «оқ олтин» тўкдилар.

Навоий

Навоий районидаги **«Зарафшон» совхози меҳнаткашлари юксак социалистик мажбурият ҳисобига пахта топширишга киришдилар.** Хўжалик деҳқонлари давлатга 9.150 тонна хом ашё топширдилар. 2.438 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37,5 центнердан ҳосил кўтарилди. 6.500 тонна ҳосил машиналар ёрдамида саранжом-саришталанди. Жамол Номозов бошқарувчилик қилаётган бўлимда ҳосилдорлик 45 центнерни ташкил этди. Р. Болтаев, Н. Шодмонов, С. Бўронов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг деҳқонлари гектаридан 50—60 центнердан ҳосил кўтардилар. Совхоз заршунослари ҳосилдорликни 45 центнерга, ялпи хирмонни эса 12 минг тоннага етказишга аҳд қилдилар.

Қашқадарё

Баҳористон районидаги **«ВЛКСМ XVII съезди» совхози меҳнаткашлари ҳар гектар қўриқ ердан 26 центнердан ҳосил кўтариб, йиллик планни уддаладилар.** Область хирмонига улар 8.353 тонна хом ашё топширдилар. Даврон Нурмонов, Барат Қурбонов ва Шукур Чориевлар бошлиқ бригадаларда ҳосилдорлик 36 центнерни ташкил этди.

Ульянов районидаги «Партия XX съезди» совхозидан **Жуманазар Ҳамроев бошлиқ бўлим заршунослари юбилей йили социалистик мажбуриятини бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар.** Улар 450 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил кўтардилар. Бўлим меҳнаткашлари мавсум охиригача яна 120 тонна хом ашё тайёрлашни мўлжалламоқдалар.

Сурхондарё

Қумқўрғон районидаги **«КПСС XXVI съезди» совхози деҳқонлари йиллик планни муваффақиятли уддаладилар.** Хўжалик азаматлари гектаридан 37 центнердан ҳосил кўтариб, она-Ватанга 6.300 тонна «оқ олтин» армуғон этдилар. Йўлдош Холиёров, Женов Туробов, Ҳамза Абдулхайов бошлиқ пешқадам бригадаларнинг коллективлари гектаридан 45—47 центнердан ҳосил йиғиштириб олдилар.

Хўжалик меҳнаткашлари мавсум охиригача яна 700 тонна пахта тайёрлаб, ҳосилдорликни 41 центнерга етказишга аҳд қилдилар.

Наманган

Наманган райони пахтакорлари йиллик планни бажарганликлари тўғрисидаги рапортга имзо чекдилар. Улар республика хирмонига 42 минг тонна хом ашё топширдилар. Унинг 90 проценти биринчи сортга қабул қилинди. Эришилган меҳнат ғалабасига «Коммунизм», «Партия XXII съезди», «Ленинград», Энгельс номли ва Дзержинский номли колхозларнинг деҳқонлари салмоқли ҳисса қўшдилар. Ҳозир районда 220 дан зиёд бригада ва звено социалистик мажбурият ҳисобига пахта топшираётир. **Район меҳнаткашлари мавсум охиригача ялпи ҳирмон салмоғини яна 3 минг тоннага кўпайтиришга қарор қилдилар.**

Самарқанд

Иштихон районидаги **«Муротобод» колхози деҳқонлари пахта тайёрлаш йиллик планини бажардилар.** Бу ерда ҳосилдорлик гектарига 35 центнерни, ялпи ҳосил эса 8 минг тоннани ташкил этди. Саид Султонов, Асад Жияков, Рабоно Ашуров бошлиқ бригадаларда юқори ҳосилдорликка эришилди.

Нарпай районидаги **«Октябрь» колхози деҳқонлари давлатга 3.700 тонна «оқ олтин» топшириб, йиллик планни уддаладилар.** Ҳосилдорлик гектарига 37 центнерни ташкил этди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Бозор Донаев бошлиқ бригада заршунослари эса гектаридан 52 центнердан ҳосил кўтардилар.

Андижон

Область далаларида ҳар куни 250 мингдан зиёд киши пахта теримида иштирок этаётир. Октябрь байрами кунларида 10 хўжалик йиллик планни бажарганлиги тўғрисида рапорт берди. Москва районидаги **«Правда» колхози ана шулардан биридир.** Бу ерда 5.272 тонналик «оқ олтин» хирмони бунёд этилди.

Избоскан районидаги «Партия XX съезди» колхозининг **илғор теримчиси Дилрабо Тўхтасинованн ҳамкасблари қизғин табрикладилар.** У шахсий социалистик мажбуриятини муваффақиятли бажарди. Чевар теримчи хирмонга 15 тоннадан зиёд дурдона тўкди.

ҚҚАССР

Қўриқ Элликқалъа районида машина терими плани 104 процентга етказилди. Бу меҳнат муваффақиятига оилавий экипажлар салмоқли ҳисса қўшдилар. **«Москва» колхозидан ҚҚАССР Олий Совети депутати Жамила Бекжонова турмуш ўртоғи Абдулла ва укаси Эгамберди билан биргаликда 700 тоннадан зиёд пахта терди.** Шу колхоздан **Зуҳра Маткаримова ҳам улардан қолишмаётир. У турмуш ўртоғи Қодир ва укаси Рўзимат билан 698 тонна пахта терди.**

Фарғона

Бувайда райони меҳнаткашлари областда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планини уддаладилар. Бувайдаликлар гектаридан 34 центнердан ҳосил кўтариб, давлатга 40,5 минг тонна хом ашё топширдилар. 20.300 тонна пахта машиналар ёрдамида териб олинди. Район муваффақиятига Дзержинский номли, «Қўштепа», «Партия XX съезди», К. Маркс номли, «Ленинобод», «Шарқ Юлдузи», Калинин номли колхозлар салмоқли ҳисса қўшдилар.

Район заршунослари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, ялпи ҳосилни 50 минг тоннага етказишга аҳд қилдилар.

Жиззах

Октябрь райони меҳнаткашлари областда биринчи бўлиб пахта тайёрлаш йиллик планини бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Район заршунослари давлатга 39,5 минг тонна хом ашё топширдилар. Ҳосилнинг 76 проценти машиналар ёрдамида териб олинди. Деҳқонлар юбилей йили хирмонини 42 минг тоннага етказиш мажбуриятини қабул қилдилар.

Шовот районидаги «Ленинград» колхози «оқ олтин» ижодкорлари юбилей йилида пахтадан юксак хирмон тикладилар. Хўжалик механизаторлари ўртасидаги мусобақада коммунист Назира Собирова пешқадамлик қилди. У ўз агрегати билан 350 тонна пахта терди. Бу ўтган йили эришилган натижадан деярли 100 тонна кўпдир.

СУРАТДА: пешқадам механизатор Назира Собирова.

Қ. Отаев фотоси. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ АРАФАСИДА

Ўнинчи чақириқ республика Олий Советининг бўлажак VI сессияси муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Олий Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларига Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1983 йилга мўлжалланган давлат планини, Ўзбекистон ССРнинг 1983 йилги давлат бюджетини, шунингдек 1981 йилги бюджетнинг ижроси ҳақидаги ҳисоботни дастлабки тартибда кўриб чиқишни ҳамда улар юзасидан хулосалар тайёрлашни топширди.

10 ноябрь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет комиссиясининг ва бошқа доимий комиссиялари вакилларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси К. А. Аҳмедов, Ўзбекистон ССР молия министри В. Муродхўжаев доклад қилишди.

Мажлис қатнашчилари Ўзбекистон ССР Олий Советининг план-бюджет ва бошқа доимий комиссияларида 1983 йилги давлат плани—билан бюджетини, 1982 йилги план қандай бажарилаётганлигини ва 1981 йилги бюджетнинг ижроси ҳақидаги ҳисоботни дастлабки тарзда кўриб чиқиш тартибини белгиладилар. Шу мақсадда тайёрлов комиссиялари тузилди. Бу комиссияларнинг ишига халқ хўжалигининг кўпгина мутахассислари, фан ва маданият арбоблари жалб этилди. Тайёрлов комиссиялари министрликлар ва идоралар раҳбарларининг, халқ депутатлари Маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг ҳисоботларини ҳамда ахборотларини тинглайдилар. (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА ОЛИМЛАРИ— МАМЛАКАТ ЮБИЛЕЙИГА

Ўзбекистон меҳнаткашлари, барча совет кишилари шонли юбилей —Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 60 йиллигини катта ва қувончли байрам сифатида нишонлашга ҳозирлик кўрмоқдалар. Улар бу юбилейни экономика, фан ва техникани ривожлантиришда янги-янги муваффақиятлар билан нишонламоқдалар, халқнинг маданий ва умумий маълумот савияси ошмоқда, жамоат фаровонлиги юксалмоқда. Республика Фанлар академиясининг СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишлаб 10 ноябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган тантанали умумий йиғилишида ана шулар ҳақида гапирилди.

СССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик П. Н. Федосеевга сўз берилади. У йиғилиш аҳлига СССР Фанлар академиясининг президиумидан қизғин саломлар топширди. П. Н. Федосеев ўз нутқида Ўзбекистон олимларининг фундаментал ва татбиқий фанлар соҳасида, республика ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришга, саноатда, капитал қурилишда ва қишлоқ хўжалигида, хусусан, пахтачиликда илғор технологияларни яратишга қаратилган илмий ечимлар соҳасида эришган ютуқларини қайд этиб, партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети кейинги пленумларининг қарорларидан, ўртоқ Л. И. Брежневнинг кўрсатмаларидан, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VII пленумининг қарорлаидан келиб чиқадиган вазифаларга тўхталиб ўтди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти академик О. С. Содиков «СССР халқларининг дўстлиги ва Ўзбекистонда илм-фаннинг ривожланиши» мавзуида доклад қилди. Докладда ва йиғилишда сўзланган нутқларда таъкидлаб ўтилганидек, ўн биринчи беш йиллик етук социализм шароитида жамиятимизни ривожлантиришнинг илмий асосланган стратегиясини белгилаб берган партия XXVI съезди қарорларининг қудратли таъсири остида ўтмоқда. Республиканинг барча муваффақиятлари, илм-фан равнақ топганлиги миллий сиёсат ленинча принциплари муттасил амалга ошириб борилаётганлиги билан боғлиқдир. Ўртоқ Л. И. Брежнев Тошкентдаги тантаналарда республикада илм-фан равнақига юксак баҳо берди.

Эндиликда Ўзбекистон қудратли илмий-техника потенциалига эгадир —муҳим илмий проблемаларга доир тадқиқотларни 36 минг нафардан кўпроқ киши, шу жумладан мингга яқин фан докторлари ва ўн уч мингдан зиёд фан кандидатларидан иборат олимларнинг катта отряди олиб бормоқда. Республикада салкам икки юзта илмий-тадқиқот муассасалари ва олий ўқув юртлари бор.

1920 йилда Туркистон, эндиликда Тошкент Давлат университетини ташкил этиш тўғрисидаги Лениннинг машҳур декрети билан Ўзбекистонда катта фаннинг пойдевори қўйилганлиги йиғилиш минбарида туриб гапирилди. Марказдан келган ўнлаб рус олимлари миллий-илмий —кадрларнинг яхши устозлари ва мураббийлари бўлдилар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотланганлиги партия, унинг ленинчи Марказий Комитети, шахсан ўртоқ Леонид Ильич Брежнев республикада илм-фанни ривожлантириш, тараққий этган социалистик жамият ҳаёти ва фаолиятининг барча соҳаларида унинг ролини ошириш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилаётганликларини кўрсатувчи ёрқин ва ишонтираоли далилдир.

1982 йилги СССР Давлат мукофотлари билан тақдирланган ишлар коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришга ўзбек олимлари қўшаётган ҳисса муттасил ортиб бораётганлигининг янги ифодасидир. Ўзбекистон олимларининг В. И. Ленин номидаги Олмалиқ кон-металлургия комбинатида ғоят самарали бош жараён технологияси ҳамда ускуналарини ишлаб чиқиб жорий этиш, шунингдек қоракўл қўйларнинг янги типларини яратиш каби тадқиқотлари мукофотга сазовор бўлди.

Республика олимлари экономика ва маданиятни ривожлантиришга қўшадиган ҳиссаларини кўпайтиражакларини, бундан буён ҳам илм-фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлаб, мамлакатнинг озиқ-овқат программасини муваффақиятли равишда амалга оширишда, пахтачиликни янада юксалтиришда ёрдам берадиган илмий лойиҳалар устидаги ишларни давом эттиражакларини йиғилишда қайд этиб ўтилди.

Сўзга чиққан кишилар планетада тинчликни, халқаро хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлида, кескинликни юмшатиш йўлида изчил кураш олиб бораётганликлари учун партия ва ҳукуматга шахсан Леонид Ильич Брежневга астойдил миннатдорчилик изҳор қилдилар.

Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси Жан Брер йиғилиш минбарига чиқиб, империализмга қарши курашда шонли революцион анъаналарга, барча мамлакатлар меҳнаткашлари бирдамлиги улуғ ишига содиқ эканликлари учун совет кишиларига миннатдорчилик сўзларини билдирди. У барча мамлакатлар коммунистлари интернационал ҳамдўстлигининг рамзи сифатида Париж коммунаси жанговар байроғини Тошкентга олиб келди. В. И. Ленин Париж коммунаси ишини ўлмас иш деб айтган эди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари У. У. Умаров, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов иштирок этдилар. (ЎзТАГ).

ЎЛКАН ХИРМОН УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 10 ноябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён; тўртинчи устун — шу жумладан бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён.

ТОШКЕНТ	0,17	108,92	—	103,13
ХОРАЗМ	0,41	105,56	0,66	96,69
ҚҚАССР	0,64	105,10	0,39	88,36
БУХОРО	0,49	102,42	0,46	44,68
Навоий	1,00	98,23	1,34	75,33
Сурхондарё	0,67	92,91	0,27	59,02
Самарқанд	1,24	88,66	1,58	83,04
Сирдарё	0.76	88,47	0,40	85,93
Жиззах	0,92	87,77	0,41	76,85
Қашқадарё	0,90	87,60	1,43	77,78
Андижон	1,22	86,55	1,22	69,22
Фарғона	1,32	86,33	2,06	76,21
Наманган	0,96	85,25	0,86	59,95
Республика бўйича:	0,84	93,18	0,85	76,52
Шу жумладан ингичка толали пахта.				
НАМАНГАН	2,16	142,82	—	38,93
НАВОИЙ	0,99	139,86	1,41	115,60
БУХОРО	0,88	114,57	1,55	55,08
СУРХОНДАРЁ	0,61	113,27	0,65	86,50
ҚАШҚАДАРЁ	0,53	102,19	0,76	69,32
Республика бўйича:	0,64	111,33	0,75	79,83

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми геология фанини ривожлантириш, ер бағрини ўрганиш ва разведка қилиш, фойдали қазилма конларини очиш ва ўзлаштириш соҳасидаги хизматлари учун ҳамда туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Фанлар академияси геология ва геофизика институти лабораториясининг мудири —геология-минералогия фанлари доктори Мажид **Зокировга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган геолог» фахрий унвони берди.

Озуқа мўл-кўллиги учун

ИККИНЧИ ҲОСИЛ ХИРМОНДА

Бир йилда озуқа экинларидан икки ҳосил! Яқиндагина бу янгиликдек, тажрибадек туюларди кишига. Энди-чи, оддий ҳақиқат. Деҳқонларимиз суғориладиган ҳар бир гектар майдондан самарали фойдаланиш йўлларини қидириб топмоқдалар, уни кенг жорий этмоқдалар. Бир йилда икки ҳосил олиш тажрибасини Сурхондарё областида Сариосиё районидаги «Коммунизм» аграр-саноат ишлаб чиқариш бирлашмаси деҳқонлари жорий қилган эдилар. Бу ибратли тажриба ҳозирги пайтда областда кенг қўлланилмоқда.

— Ҳозир ҳамма ерда пахта йиғим-терими билан бирга, айни пайтда такрорий экилган «каҳрабо дон»ни ҳам йиғиштириб олиш қизғин давом этяпти,— дейди Жарқўрғон районидаги «Коммунизм» колхози раиси Бахтиёр Абдуллаев. —Хўжалигимизда 100 гектар майдонга такрорий маккажўхори экилди. Баҳорда экилган маккажўхорига қараганда ҳам яхши етилди. Маккажўхорикорларимиз минг тонна «каҳрабо дон», тўрт минг тонна кўкпся етиштиришни мўлжаллаяптилар.

Оқтепа массивидаги маккажўхори экилган далалар ҳавасингизни келтиради. Мусурмон Эшбоев бригадирлик қилаётган 50 гектар майдондаги «дала малика»си меҳр билан парвариш қилинган. Ҳар бир туп ўсимликда биттадан бўлиқ сўта. Бригада бошлиғи битта сўтани узиб арчиди. Тилларанг дондан димоққа ёқимли ҳид уриладн. Бригадир сўтадаги донни олдин узунасига, кейни кўндалангига санай бошлади.

—700 дона экан, —деди у. —Ҳали ҳам сув танқис бўлди, бўлмаса кам деганда 900 дона бўлиши мумкин эди. 700 донаси 200 грамм тош босади. Бир гектар майдонда 55 минг туп кўчат ўстирганмиз. Ҳисоблайверинг, юз центнер эмас, юз ўн центнер «каҳрабо дон» далада нақд турибди.

Бригада аъзолари такрорий маккажўхорини июнь ойининг охирида экишган эди. Худди ана шу 50 гектар майдондан улар 250 тонна буғдой йиғиштириб олишгач, тезда шудгор қилиб «ВИР-338» навли маккажўхори эккан эдилар.

— Ғалланинг ўрнига маккажўхори экиб, яхши ҳосил етиштириш мумкин экан,— дейди бригада бошлиғи. — Нима учун? Бундай дейишимнинг боиси, баҳорда экилган маккажўхоридан ҳамиша ҳам бир текис кўчат олавермайсиз. Иккинчидан, маккажўхори чангланадиган пайтда бизнинг шароитимизда иссиқ юқори бўлади. Натижада маккажўхори яхши чангланмайди. Ғалланинг ўрнига маккажўхори экканда шуни кўрдикки, ерга тушган уруғ ҳаш-паш дегунча кўкариб, тупроқ юзини қоплади. Биз ҳар гектар майдонга 350 килограммдан азот, 150 килограммдан фосфор бериб, сувдан олдирмадик. Яганасига алоҳида эътибор бердик. Ҳар гектар майдонда 55 минг туп кўчат қолдирдик. Ҳосилни ўзингиз кўриб турибсиз, сўталар текис, бўлиқ. Бир текис чангланди. Негаки, чангланиш пайтига келиб ҳаво салқин бўла бошлади. Мен бир туп маккажўхорини алоҳида парвариш қилиб кўрдим. Битта эмас, бири иккинчисидан бўлиқ учта сўта етилди. Демак, бизнинг шароитимизда суғориладиган майдондан, айниқса ғалладан кейин маккажўхоридан жуда яхши ҳосил ва чорва учун кўкпоя олиш мумкин экан, деган хулосага келдим, бу илғор тажрибагина бўлиб қолмасдан деҳқонларимизнинг оддий ишига айланиши, шубҳасиз.

Бригада аъзолари ҳосили пишиб етилган карталарда эгат-эгат юришиб, сўталарни узиб, комбайнларга йўл очишди. Етиштирилган мўл ҳосилда бригада аъзоларидан Ойнахол Қурбонова, Орзигул Қурбонова, Қизларгул Аллаёрова, Зуҳра Худойқуловаларнинг муносиб улушлари бор.

Қизлар йўл очиб берган карталарда эса тўртта «Херсонец» комбайни билан маккажўхори ҳосили йиғиштириб олиняпти. Комбайнчилар Раҳим Хўжаназаров, Жонпўлат Жўраев, Жонқобил Остонақулов, Саид Қамбаровлар ғайрат билан меҳнат қилишяпти.

— Ҳар йили ҳам маккажўхори донини йиғиштириб оламиз, —дейди комбайнчи Раҳим Хўжаназаров. —Лекин ҳозиргидек мўл ҳосилни кўрганимиз йўқ. Ҳосилнинг бўлиқлигидан маккажўхори поялари бардош беролмасдан, ётиб қолганлигини биринчи кўришим. Ўша картадаги ҳосилни йиғиштириб олгунгача роса қийналдик. Майли, қийналсак ҳам ҳосил мўл бўлсин. Бункерлар, хирмонларимиз донга тўлсин.

Комбайнлар билан кетма-кет юраётган тележкалар зум ўтмасдан донга тўлмоқда. Тележкачилар маккажўхори донини хирмонга, кўкпояни эса тўғри фермага ташимоқдалар. Комбайнчилар ва тележкачилар бу бригададаги ҳосилни жуда қисқа вақт ичида йиғиштириб олишгач, Малик Эшмуродов бошлиқ бригада далаларида етиштирилган «каҳрабо дон»ни йиғиштиришга киришадилар. Бу бригадада ҳам 50 гектар ғалладан бўшаган ерда маккажўхори дони етиштирилган.

Шу нарса диққатга сазоворки, колхоз раҳбарлари ва мутахассислари партиямиз Марказий Комитетининг май Пленумида қабул қилинган Озиқ-овқат программасида белгилаб берилган вазифаларни изчил амалга ошира бориб, дон етиштиришни кескин кўпайтириш, шу асосда жамоат чорвачилигини ривожлантиришга алоҳида эътибор бермоқдалар. Ҳозирга қадар хўжалик давлатга 1000 тонна дон топширди. Энди йиғиштириб олинадиган минг тонна «каҳрабо «дон» ва тўрт минг тонна кўкпоя чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлаш учун хизмат қилади. Бундан ташқари, колхоз деҳқонлари 110 гектар майдонга оралиқ экинлари ҳам экишди.

К. БАХТИЕРОВ.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидаги район лар республика Ҳурмат тахтасига ёзилади:

Наманган райони —район партия комитетининг секретари ўртоқ Отахонов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Тошпўлатов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи вазифасини ижро этувчи ўртоқ Садриддинов, райсельхозтехника бошқарувчиси ўртоқ Муталиев, сув хўжалик район ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Мамараимов, қишлоқ хўжалиги ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси ўртоқ Ахмадалиев, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Мамажонова.

Бувайда райони —район партия комитетининг секретари ўртоқ Ҳайдаров, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Раҳимов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Абдуллаев, райсельхозтехника бошқарувчиси ўртоқ Қулматов, сув хўжалиги район ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ҳасанов, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси ўртоқ Мадаминов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Ҳамроқулов.

Октябрь райони— район партия комитетининг секретари ўртоқ Ҳасанов, район ижроия комитетининг раиси ўртоқ Назаров, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Эшмирзаев, райсельхозтехника бошқарувчиси ўртоқ Кильдюшев, сув хўжалиги район ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Дувланов, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитетининг раиси ўртоқ Ниятов, район комсомол комитетининг секретари ўртоқ Ўналбаев.

ГАЗЕТАДА АТЕИСТИК ТАРҒИБОТ

Меҳнаткашларнинг коммунистик дунёқарашини шакллантириш, буржуа мафкурасига қарши курашни кучайтириш масалаларига партиямизнинг XXVI съезди ҳужжатларида алоҳида ўрин берилган. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев съезд минбаридан туриб бундай деди: «...Биз социалистик турмуш тарзини такомиллаштириш, янги инсонни шакллантиришга халақит берадиган ҳамма нарсаларни таг-томири билан йўқотиш борасида катта ишлар қилишимиз керак. Бу — партия социал сиёсатининг ажралмас таркибий қисмларидан бири бўлиб, ундан кўзланган мақсад — совет кишиларининг фаровонлиги ва бахт-саодатидир».

Бу вазифаларни адо этишда оммавий ахборот ва пропаганда воситалари, айниқса газеталарнинг роли катта. Кейинги йилларда газета редакциялари аҳолининг атеистик дунёқарашини шакллантиришга кўпроқ эътибор бермоқдалар. Наманган области газеталари мисолида буни яққол кузатиш мумкин.

Область партия комитетлари 2 область, 11 та район ва 2 та кўп нусхали газеталарнинг ижодий коллективлари куч-ғайратини меҳнаткашларни атеистик руҳда тарбиялашнинг муҳим масалаларига жалб этиб, бу ишни доимий равишда аниқ мақсадга йўналтириб туришибди. Партия XXVI съезди ҳужжатлари, КПСС Марказий Комитетининг «Идеологик, сиёсий тарбиявий ишларни янада яхшилаш тўғрисида», «Атеистик тарбияни кучайтириш тўғрисида», область партия комитети бюросининг «КПСС XXVI съезди қарорлари асосида область меҳнаткашларини атеистик руҳда тарбиялашни янада кучайтириш соҳасида партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида», «Янги урф-одатлар ва маросимларни пропаганда қилиш ва меҳнаткашлар турмушига жорий этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорлари янги инсонни шакллантириш учун курашда ташвиқотчи-тарғиботчи кадрларга аниқ йўл-йўриқ кўрсатиб турибди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Наманган область партия комитетининг «Наманган ҳақиқати» ва «Наманганская правда» область газеталарига раҳбарлиги тўғрисида» қабул қилган қарори редакциялар ходимларининг кучига куч қўшмоқда, ижодий ташаббускорлигини оширмоқда.

Кейинги йилларда область, район газеталарида, маҳаллий радио эшиттиришларида «Атеист минбари», «Янги урф-одатлар — ҳаётга», «Атеистлар, ҳужумкор бўлинг!», «Эркин йўл», «Гуллола» ва бошқа махсус рубрикалар доимий бўлиб қолди. Ана шу рубрикалар остида эълон қилинаётган материалларда меҳнаткашларни атеистик руҳда тарбиялашга, партия, совет, касаба союз, комсомол, жамоат ташкилотларининг илғор анъаналарини пропаганда қилиш, диний одат ва хурофотларга қарши кураш, сионизмнинг реакцион моҳиятини фош этиш ва бошқа масалаларга кенг ўрин берилмоқда. Айниқса, дайди муллалар, табиблар, «муқаддас жойлар», «авлиёларнинг қабрлари»да паноҳ топган, мўмай даромад орттириб, айрим лақма кишиларни алдаб келётган баъзи фирибгарларнинг ярамас кирдикорлари ишончли далилларга асосланган ҳолда фош этиб ташланмоқда. Унда совет журналистикасининг ҳамма жанр ва формаларидан кенг фойдаланишга ҳаракат қилинмоқда. Область ва район газеталари, маҳаллий радио эшиттириш редакциялари ҳузурида ташкил этилган атеизм масалалари билан шуғулланувчи махсус группалар бунда айниқса активлик кўрсатишмоқда.

«Наманган ҳақиқати» ва «Наманганская правда» область, «Чуст ҳақиқати» (Чуст райони), «Жанговар меҳнат» (Учқўрғон райони), «Учқун» (Наманган райони), «Коммунизм учун» (Поп райони) район газеталарида эълон қилинаётган ранг-баранг материаллар меҳнаткашларда материалистик

МАТБУОТ ТЕМАСИДА

дунёқарашни шакллантириш ва чуқурлаштиришда, ҳар хил тоифадаги кишиларда актив ҳаётий позицияни тарбиялашда муҳим роль ўйнамоқда.

Поп районининг «Коммунизм учун» газетасида санитария маориф уйи врачи Ф. Аппозовнинг «Бу — нодонлик оқибати» деган мақоласи жамоатчиликда катта қизиқиш уйғотди. Мақола автори турли диний хурофот ва урф-одатларга кўр-кўрона ишонувчи кишилар билан баҳслашади. Унда шундай мисол келтирилади. Кунларнинг бирида район касалхонасига оғир бемор болани олиб келишади. Рустам чурра тушиш касаллигига чалинган эди. Ота-онаси узоқ вақт уни уйда сақлашади. Сохта табибни олиб келишади. Беморнинг аҳволи эса тобора оғирлаша боради. Ниҳоят, ночор қолган ота-она врачларга мурожаат этишга мажбур бўлишади. Рустам касалхонага ётқизилади ва кўп ўтмай соғайиб кетади.

«Учқун» газетаси Наманган район партия комитетининг аҳолини атеистик руҳда тарбиялашни яхшилаш соҳасида бошланғич партия ташкилотларининг вазифаларини муҳокама қилган пленуми ҳақида батафсил ҳисобот босиб чиқарди. Унда диққатга сазовор фактларни ўқиш мумкин. Районда аҳолини атеистик руҳда тарбиялашда турли форма ва воситалардан фойдаланилмоқда. Ҳозирги пайтда районда олти клуб, 26 радио ва кинолекторий, 190 атеист бурчаги, 5 та атеизм ва турмуш маданияти халқ университети, 39 та хотин-қизлар Совети, 51 та янги урф-одат ва маросимларни пропаганда қилувчи жамоатчилик совети ишлаб турибди. 83 бошланғич партия ташкилотининг ҳаммасида атеистик пропагандани кучайтириш, бу ишларда коммунистларнинг масъулиятини ошириш масалалари муҳокама қилинди. Атеист лекторлар кучи билан шу йилнинг ўтган ойларида 1100 дан ортиқ лекция ўқилди, 54 маротаба уч авлод учрашуви, 22 та интернационал дўстлик клуби ташкил этилди. 1350 йигит ва қизга тантанали равишда паспорт, 1264 ота-онага бола туғилганлиги ҳақида гувоҳнома топширилди. 112 марта атеистик темада савол-жавоб кечалари ўтказилди.

«Учқун» газетаси вақти-вақти билан атеистик тарбияга бағишланган махсус саҳифалар ҳам бериб бормоқда. Унда партия ташкилотларининг бу соҳадаги тажрибалари умумлаштирилиб, тарғиб этилмоқда.

...Ота ва она қизғин баҳслашиб қолишади. Она касал ўғлини маҳалладаги табибга кўрсатмоқчи бўлади. Ота эса врачга олиб борайлик, дейди. Она устун келиб касални табиб ҳузурига олиб боради. Ҳеч натижа чиқмайди. Боланинг аҳволи янада ёмонлашади. Шунда ота ўғлини кўтариб касалхонага боради. Врачларнинг шошилинч кўрган чоралари туфайли боланинг ҳаёти сақлаб қолинади.

Наманган шаҳридаги 25-мактаб саҳнасида ана шундай томоша қўйилди. Ролларни 8-синф ўқувчилари ўйнашди. Улар «Ёш атеистлар» тўгарагининг аъзоларидир. Тўгаракка тарих ўқитувчиси Р. Йўлдошев раҳбарлик қилади. Мактабдаги атеистик ишларда бадиий сўз кучидан самарали фойдаланилмоқда. «Наманган ҳақиқати» область газетаси бу мактабнинг атеистик ишларни олиб бориш соҳасидаги тажрибаларига бағишланган мақола эълон қилди.

Наманган шаҳрининг Совет районида баптистларнинг диний сектаси яширин иш олиб борган. Мария Фёдоровна Антипенко деган аёл бу сектанинг энг фаол аъзоси бўлган. У турар-жойларда, меҳнат коллективларида диний адабиётлар тарқатган, христианликни тарғиб қилиб, хотин-қизларни сектага киришга даъват этган. «Наманганская правда» область газетаси ўз мақоласида бу сектанинг реакцион фаолиятини фош этди.

Шундай қилиб, область ва район газеталари аҳолини атеистик руҳда тарбиялашда муайян ютуқларга эришмоқдалар. Газеталар саҳифаларида атеистик тарғибот кучайганлиги меҳнаткашларнинг сиёсий активлиги ва ғайрат-шижоатини ўстиришга, уларни область олдида турган социал-иқтисодий вазифаларни ҳал этишга сафарбар қилишга ёрдам бермоқда.

Э. ШАРИПОВ.
Ўзбекистон КП Наманган область комитетининг лектори, фалсафа фанлари кандидати.

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

СОФИЯ. Болгария пойтахтида доҳий В. И. Ленинга ўрнатилган ёдгорлик.

В. Мастюков фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

ЛИВАНДАГИ ВАЗИЯТ

БАЙРУТ, (ТАСС). Ливан парламенти бугун бўлиб ўтган мажлисда бош министр Шафиқ Ваззан бошчилигидаги мамлакат ҳукуматига ишонч билдирди. Мудофаа, хавфсизлик, молия ва социал ишлар соҳасида ҳукуматга олти ойлик муддат билан фавқулодда ваколатлар берилди.

Тоғлиқ Ливанда вазият кескин бўлиб турибди. Бу ерда Исроил босқинчилари ўнг христиан отрядлар билан маҳаллий аҳоли ўртасида қуролли тўқнашувлар чиқариб турибдилар. Ана шу тўқнашувлар натижасида ўнлаб ўлдирилган ва жароҳатланганлар бор. Исроил қўшинлари хавфсизликни таъминлаш учун Ливан армияси ва полицияси бўлинмаларининг кескинлик районларига киришига тўсқинлик қилмоқда. Шу муносабат билан маҳаллий сиёсий доираларда Исроил Ливандан ўз қўшинларини олиб чиқиб кетишни мумкин қадар чўзиш, бу мамлакатни яна гражданлар уруши гирдобига тортиш учун вазиятни кескинлаштириш мақсадида ҳар қандай баҳонадан фойдаланаяпти. Ливан прогрессив социалистик партиясининг раиси В. Жумблат тоғлиқ Ливандаги вазиятни «ниҳоятда хатарли» деб таърифлади.

Ливан Компартияси Марказий Комитетининг Бош секретари Ж. Хави Байрутда гапириб, Исроил АҚШнинг мадади билан Ливан миллий кучларининг сафларига нифоқ солмоқда, деди.

Ҳозирги шароитларда Исроил оккупациясини тўхтатиш, ҳукумат ҳокимиятини мамлакатнинг бутун территориясига ёйиш, қонунга хилоф равишда вужудга келтирилган барча ёт территорияларни йўқотиш йўли билан Ливаннинг бирлигини амалга ошириш, демократик эркинликлрга гарантия бериш асосий вазифалар ҳисобланади, деб таъкидлади Ж. Хави.

Исроилнинг бош министри Бегин фаластинликларнинг Сабра ва Шатила лагерларидаги қирғинликни текширувчи комиссия ҳузурида сўроқ берганлиги хабар қилинади. У шу қирғинлик тўғрисида гўё «ҳеч нарса билмагандим», деб хунрезлик учун масъулиятдан қочишга беўхшов уриниб кўрди. Шу билан бирга у маъмурларнинг расмий йўлини тасдиқлади. Ана шунга мувофиқ Сабра ва Шатиладаги қирғинчилик Бегиннинг сўзларига кўра, «сафларимизда талафот бўлмаслиги учун» «зарур» бўлганмиш. Аммо каллакесарлар фаластинлик тинч қочоқлар — хотин-қизлар, болалар, кексаларни ўлдирганликлари яхши маълум. Америкада чиқадиган «Нью-Йорк таймс» газетасининг ёзишича, президент А. Жмайл ҳукумати «қотиллик учун бутун масъулият Исроил оккупациячи қўшинлари зиммасига тушади», деган қатъий фикрда турибди.

ПРЕЗИДЕНТ САЙЛОВИ ЯКУНЛАРИ

АНТАНАНАРИВУ, (ТАСС). Мадакаскарда президент сайлови бўлиб ўтди. Сайловда давлатнинг ҳозирги бошлиғи Дидье Рацирака ғалаба қозонди. Дастлабки маълумотларга кўра, сайловчиларнинг 70 процентдан кўпроғи унинг учун овоз берган. Унинг бирдан-бир рақиби Монима оппозицион партиясининг раиси Мундза Дзауна овозларнинг 20 процентдан сал кўпроғини тўплай олди.

Сайловнинг узил-кесил натижалари яқин кунлар ичида эълон қилинади. Шу сайлов чоғида Мадакаскарнинг ҳозирги президенти иккинчи етти йиллик муддат билан давлат бошлиғи лавозимига мандат олди.

Президент Дидье Рацирака сайлов арафасида радио ва телевидение орқали миллатга мурожаат қилиб, ўзининг Малагасия социалистик революцияси хартиясига, Совет Иттифоқи ва социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан дўстликка доимий содиқ эканлигини таъкидлади. Социализм, деди у, —мамлакатни ҳозирги қийинчиликлардан халос қилишга ва унинг барқарор ривожланишини таъминлашга қодир бўлган бирдан-бир йўлдир.

УРУШ ҲАРАКАТЛАРИ ДАВОМ ЭТМОҚДА

БАҒДОД. (ТАСС). Ироқ-Эрон фронти марказий участкасидаги Ироқнинг Майсан вилояти секторида шиддатли жанглар давом этмоқда. Бу ерда Эрон қўшинлари 6 ноябрдан 7 ноябрга ўтар кечаси ҳужум қилганликлари натижасида Ироқ территориясига кирдилар. Ироқ бош ҳарбий қўмондонлигининг бу ерда тарқатилган ахборотида ана шундай дейилади. Кеча эрталаб дейилади ахборотда, Ироқ қўшинлари мазкур районда Эрон армиясининг навбатдаги ҳужумини даф этдилар. Бунда душманнинг 2.572 нафар солдати ўлдирилди, кўп аскарлари ярадор қилинди ва асирга олинди. 9 та танк, 4 та бронетранспортер ва бошқа ҳарбий техника яксон қилинди. Ироқ самолётлари ва вертолётлари кеча бутун кун мобайнида жанг ҳаракатлари районидаги Эрон қўшинларига зарба урдилар. Эрон артиллерияси, деб хабар қилинади ахборотда Ироқнинг Басра, Хонақин ва Мандали шаҳарларини тўпга тутди. Граждан аҳоли ўртасида жароҳатланганлар бор.

ТЕҲРОН. (ТАСС). Эрон қуролли кучлари бирлашган штаби билан «Ислом инқилоби посбонлари» корпуси марказий штабининг маълумотларига кўра, ҳозирги вақтда Эрон қўшинлари Ироқнинг Абу Гураёб, Шарқаний ва Зубайда каби учта чегара постларини назорат қилиб турибдилар. Эрон қўшинларининг бўлинмалари Ироқ территориясининг 10 километргача ичкарисига бостириб кириб бунда душманнинг 1.600 аскарини асирга олган ва юзлаб танк, бронетранспортер, юк машинаси ва бшқа ҳарбий техникасини яксон қилдилар, деб уқтирилади маълумотларда.

ПОЛЬШАДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

ВАРШАВА. (ТАСС). Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг бу ерда бўлиб ўтган мажлисида мамлакатдаги ижтимоий сиёсий вазият кўриб чиқилди ва унга баҳо берилди.

ПАП агентлигининг хабар қилишича, мажлисда яширин шароитда иш олиб бораётган оппозицион кучлар ва Ғарбдаги душман марказлар Польшадаги аҳволни яна кескинлаштиришга даъват этаётганликлари қайд этиб ўтилди. Антисоциалистик оппозиция вазият тобора нормаллашиб, экономикадаги аҳвол босқичма-босқич яхшиланиб бораётганлигига тоқат қилишни истамаяпти.

Мажлисда уқтириб ўтилганидек, давлат маъмурлари мамлакатдаги турмуш осойишталик муҳитида ривожланиб бориши учун, танглиини тезроқ бартараф этиш учун барча воситалардан фойдаланадилар. Ҳукумат ўзининг куч-ғайратлари тартибсизликларни уюштирувчиларнинг режаларини барбод этишга ёрдам беради, деб умид қилади. Забастовкалар ва намойишлар беъманилигини, улар қонунга хилоф ва хатарли эканлигини ҳали тушуниб етмаган кимсаларнинг ҳаммаси буни англаб олишлари муҳимдир.

Тартибсизликларнинг ташкилотчилари аввалги тажрибадан хулосалар чиқариб олмаганликлари тақдирда, дейилади хабарда, ПХР раҳбарлари тартибни, хавфсизликни ва нормал меҳнатни сақлаш учун зарур бўлган чораларни қўллашдан қайтмайдилар. Польша давлати тартиб ва қонунни, шу жумладан ҳарбий ҳолатдан келиб чиқадиган ҳуқуқ нормалари ҳурмат қилинишини таъминлаш учун етарлича куч ва воситаларга эгадир.

ЧОРВАГА ҲАМ ПАХТАДЕК ЭЪТИБОР

ҚИШЛОВ — ЖИДДИЙ СИНОВ

Ғузор районидаги «Ғузор» давлат наслчилик заводининг чорвадорлари яйловларда баракали ишлаб, йил сайин жамоат чорвачилигини ривожлантиряптилар. Улар ҳар йили совлиқлардан кўплаб қўзи олмоқдалар, давлатга етказиб берилаётган қоракўл тери сони ошмоқда, жун етиштириш кўпайтириляпти. Чорвадорлар зотли қўчқор етиштиришга ҳам катта масъулият билан қараяптилар. Завод Иттифоқимизнинг турли қоракўлчилик хўжаликларига кўплаб наслдор қўй жўнатяпти.

Шу йил баҳорда хўжалик меҳнат аҳли 37 минг 465 бош совлиқнинг ҳар юз бошидан 150 тадан қўзи олишга муваффақ бўлди. Соғлом қўзиларнинг ҳаммаси насл учун ўстиришга қолдирилди. Шундай қилиб, отарларга 22 минг 467 бош қўзи қўшилди. Чорвадорлар 28 минг 83 дона қимматбаҳо қоракўл тери сотдилар. Ҳар бир қоракўл терининг харид нархи 31 сўмни ташкил этди, хўжаликка қарийб 100 минг сўм даромад келтирилди.

Баҳорнинг қуруқ келиши натижасида яйловларда, қирадирларда ўт-ўланлар тезда қовжираб кетди. Хўжалик чорвадорлари қийинчиликлар олдида довдираб қолмадилар. Улар чорвачилик учун энг қийин бўлган дамларда мутахассислар, тажрибали чўпонлар билан бамаслаҳат иш тутиб, қишловга пухта тайёргарлик кўрдилар. Шу кунгача фермаларга 15 минг 300 тоннадан ортиқ озуқа ташиб олинди ва қишлов учун ғамлаб қўйилди. Ем-хашак бригадаларининг аъзолари, механизаторлар, тележкачилар хашак жамғаришни айни кунларда ҳам давом эттирмоқдалар. Улар ноябрь ойида 1500 тонна, декабрь ойида эса 1200 тонна хашак тўплашни мўлжаллаб иш тутяптилар.

Шу йил баҳорда завод раҳбарларининг ташаббуси билан Абдуҳомид яйловининг этакларигача канал тортиб келиниб, Қарши магистраль каналидан сув келтирилган ва 250 гектар майдонга оби-ҳаёт чиқарилган эди. Бу суғориладиган майдонларга маккажўхори экилди. 1,4 минг тоннадан ортиқ силос бостирилиб, қишловга асраб қўйилди. Бундан ташқари завод мутахассислари Қарши даштида ташкил топган совхозларнинг деҳқонлари билан келишиб, кўк поя ташишни йўлга қўйдилар. Шундай қилиб, ҳозиргача минг тоннадан ортиқ маккажўхори пояси фермаларга ташиб келтирилди ва қишлов учун ғамланди.

Ҳозирги кунда заводнинг тўрт фермасида марказлашган ҳолда хашак майдалаш ишлари қизғин олиб боріляпти. Хашак майдалашда 8 та ДКУ механизмлари икки сменада ишлатиляпти. Шу кунгача чорвадорлар қишлов учун 10 минг озуқа бирлигига тенг ем-хашак жамғариб қўйдилар.

Заводнинг Таъм, Хўжақудуқ, Жонқора ва Кенгсой яйловларида 71.175 бош қўй-қўзи яйратиб боқиляпти. Чўпон-чўлиқлар мутахассислар назоратида кузги кўчириш мавсумини ҳам муваффақиятли якунладилар. Улар қисқа вақт ичида 40 минг бошдан зиёд совлиқларни кўчириб бўлдилар. Чорвадорлар 97 кошар ва 97 та очиқ қўтонларни сифатли ремонтдан чиқариб қўйдилар. Қишловга тайёргарлик кўриш борасида ҳар бир кошар ҳузурида чўпон уйлари бўлиши таъминланди. Чўпон-чўлиқлар учун қишга етарли миқдорда озиқ-овқат, сабзавот ва картошка етказиб берилди. Чорвадорлар ерга қор тушиши билан қўй-қўзиларни фақат қудуқ суви билан суғорадилар. Чунки, кўлмак сувларни ичган совлиқларнинг турли касалликларга чалиниши эҳтимоли бор. Иккинчидан, совуқ сув бўғоз совлиқларга ёмон таъсир этиши мумкин. Бунинг учун мавжуд қудуқлар ремонт қилинди ва сув тортувчи моторлар созлаб қўйилди.

«Ғузор» давлат наслчилик заводининг чорвадорлари қўй-қўзиларни кўпайтириш билан бирга гўшт етиштиришни йил сайин оширяптилар. Улар ўн биринчи беш йилликнинг иккинчи йилида давлатга 6 минг 475 центнер гўшт топшириб, йиллик топшириқни 119,8 процентга бажардилар. Шунингдек, давлатга жун, қоракўл тери, тухум, полиз маҳсулотлари сотиш планлари анча ошириб адо этилди.

Шу кунларда завод яйловларида қўй-қўзилар яйратиб боқиляпти. Завод директори Т. Мамадиёровнинг айтишича, чўпон-чўлиқлар бу йилги қишловнинг ниҳоятда мураккаб келишини ҳисобга олиб катта тараддуд кўрдилар. Қўтон ва кошарларда қўзилар асраладиган иссиқ жойлар ҳозирланяпти. Майдаланган хашак сурувлар қишлайдиган жойларга ташиляпти.

Завод чорвадорлари бу йилги қишловни чиқимга йўл қўймасдан бехатар ўтказиш, қўйларни қишдан семиз олиб чиқиш ҳаракатида меҳнат қиляптилар, тиним билмай яйлов кезяптилар. Улар келгуси йил ҳар юз бош совлиқдан 155 тадан қўзи олиш, насл учун ўстиришга 25 мингдан зиёд қўзи қолдириш юзасидан социалистик мажбуриятларни олиб меҳнат қиляптилар. Бу йил ҳар юз бош қўйдан 170—209 тадан қўзи олишга эришган Чала Раҳимов, Жонимқул Абиров, Қўчқор Турсунов, Қилич Тўрахонов, Шомир Ниёзмуродов, Гулмурод Бекмуродов, Раҳмат Норбўтаев, Алпомиш Аминов, Бобоёр Эшқувватов, Туйчи Абдухолиқов каби тажрибали чорвадорлар бош чўпон бўлган сурувларда қўйлар парвариши кўнгилдагидек давом этяпти. Заводнинг бу илғор чўпонлари келгуси йил тўл олиш мавсумида ҳар юз бош совлиқдан 180—210 бошдан қўзи олиш ҳаракатида яйловларда тиним билмаётирлар. Туйчи Толипов бошлиқ бўрдоқичилик бригадаси гўшт етиштириш бўйича катта ишларни амалга оширяпти. Улар қари ва брак молларни мутахассислар томонидан белгилаб берилган, кучайтирилган рацион асосида боқиб семиртиряптилар. Заводда қари совлиқлардан қоракўлча олиш ҳам йўлга қўйилган. Бу йил Қозоғистон, Тожикистон, Молдавия ССРнинг ва Қашқадарё областининг қатор хўжаликларига 4 мингдан зиёд насллик тўхлилар сотилди. Бу заводга катта даромад келтирмоқда. Завод мутахассислари, чўпон-чўлиқлар партиямиз ва ҳукуматимиз кўрсатмаларини бажара бориб Озиқ-овқат программасини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшишга ҳаракат қилмоқдалар. Хуллас, ишлар пухта бўлгач, қишловнинг соз ўтишига шубҳа йўқ.

П. ГАДОЕВ.

СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллиги нишонланадиган қутлуғ йилни зарбдорчасига якунлаш учун ўзаро мусобақани авж олдираётган Калинин районидаги «Қорасув» совхози чорвадорлари маҳсулдорликни тинмай ошириб бормоқдалар. Хўжаликнинг Татьяна Сманова ва Умида Сотқулова каби пешқадам сут соғувчилари ўн ойлик топшириқларни ошиғи билан адо этишди. Бу икки дугона ҳозиргача ўз қарамоғларидаги ҳар бош сигирдан 4 минг килограммга етказиб сут соғиб олди.

СУРАТДА: ферма мудири Маннон Қўшаев илғор сут соғувчилар Т. Сманова ва У. Сотқуловалар билан галдаги вазифалар хусусида суҳбатлашяпти.

В. СИРОТКИН фотоси.

БИНОКОРЛАР ОИЛАСИ

Аҳмадали ака Сотиболдиев мана 20 йилдирки, дурадгорлик касбини ардоқлаб келяпти. Ана шу ўтган давр мобайнида Аҳмаджон ака Киров районидаги «Москва» колхозида бунёд этилган кўплаб турар-жой бинолари ҳамда аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатиш объектлари қурилишига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди.

Айни пайтда Аҳмадали аканинг 4 ўғли ота касбини эгаллаб, у билан ёнма-ён меҳнат қиляпти. Оилавий бригадага уюшган моҳир устанинг фарзандлари — Анваржон, Мақсудали, Зафаржон ва Адҳамжон Сотиболдиевлар сувоқчилик, наққошлик, бўёқчилик касбларини пухта эгаллашган. Шу йилнинг ўзида Аҳмадали ака Сотиболдиев бошлиқ бу оилавий бунёдкорлар бригадаси колхоз биолабораторияси учун 6 хонали кўркам бино, 2 та замонавий дала шийпонини муддатидан илгари фойдаланишга топширишга эришди.

—Тез, сифатли ва арзон қуриш—бизнинг қалб шиоримиз,—дейди оилавий бригада бошлиғи А. Сотиболдиев. — Биз хўжалик ҳисоби асосида ишлаб,жонажон Ватанимиз — СССРнинг 60 йиллик юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарган ҳолда бир йилда икки йиллик қурилиш ишларини бажариш учун курашмоқдамиз.

У. ҚУРБОНОВ.

Мард майдонда синалади

ШЕРОБОД ШОВВОЗЛАРИ

1. ОРИЯТНИНГ БАҲОСИ

Суяги меҳнатда қотган Шоймардон Қудратов кўп йиллар пахтачилик бригадасига бошчилик қилиб, юқори ҳосил етиштирди. Чўлга кўчиб келиб, жасорат кўрсатди. Ҳа, машинада пахта теришда рекорд қўйган ҳам Шоймардон Қудратов эканлиги ҳали ҳеч кимнинг ёдидан чиққани йўқ. Ана шундай донгдор механизатор Шеробод чўлида ташкил этилган Нуриддин Муродов номли совхозга раҳбарлик қилмоқда.

Тўғрисини айтиш керак, меҳнат қилиш бошқа-ю, кўпчиликка бош бўлиш бўлак. Баъзан иш юришса, баъзан юришмай ҳам қолади. 1980 йилда хўжалик давлатдан 350 тонна пахта қарздор бўлиб қолди. План бажарилмади. Ўтган йили эса йиллик план 18 ноябрь куни бажарилди. Бундан Шоймардон Қудратов қаноатланиши мумкинми? Йўқ, асло.

Терим тугалланиб, йил якунланиши билан одатда хўжалик раҳбарлари дам олишга кетишади. Шоймардон ака дам олишни ҳам кечиктирди. Пахта экиладиган майдонни тўлиқ шудгордан чиқариб кейин кетишга қарор қилди. Бундай қилиши бежиз эмас эди, албатта. Мутахассислар директор меҳнат отпускасидан келгунга қадар ҳамма ишни дўндириб қўйишга ишонтирадилар. Амалда эса гоҳида бундай бўлмайди.

Бу йил 3260 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирилганлигининг боиси ҳам юқорида тилга олинган тадбирнинг ўз вақтида, сифатли ўтказилганлиги самарасидир. Нуриддин Муродов номли совхозда бўлган ҳар бир киши «бобо»нинг (Шоймардон Қудратовни шерободликлар ўзларининг оқсоқоллари сифатида шундай дейишади) пахтаси роса бўлибди, гап уддалаб йиғиштириб олишда, дейиши шубҳасиз. Жами майдоннинг 2 минг гектарида ингичка толали пахта етиштирилган. Бу йил мажбурият бўйича 10 минг тонна пахта топширилиши керак. Ҳозиргача тайёрланган пахта 8 минг тоннадан ошиб кетди. «Бобо» Шеробод районида тайёрланган пахта бўйича ҳам, кунлик суръатда ҳам биринчи.

— Биз бу йил 6 минг тонна ипак пахта топширамиз, —дейди фахр билан Шоймардан ака. — Ипак пахтанинг маҳаллий «Т-14» навини экканмиз. Ҳосили яхши, машинада териш учун ҳам қулай.

«Дўстлик» пахта пунктига келаётган тележкаларнинг кети кўринмайди. Карвонлар пункт томон шошади. Топширилаётган пахтанинг 90 процентдан кўпроғи машиналар ёрдамида терилиган. Уста пахтакор, машҳур механизатор раҳбар бўлган хўжаликда фақат шундай бўлиши керак.

2. ҚУДРАТОВЛАР ШТУРВАЛДА

Хўжаликда юкнинг оғири техника елкасида. Шунинг учун ҳам совхоз пахтакорлари ғўзани машинабоп қилиб парвариш қилишга, далаларни бегона ўтдан тозалашга, дефолиацияни сифатли ўтказишга алоҳида эътибор берадилар. Бу йил хўжаликда асосий майдонларда ҳосил ўтган йилдагидан 15—20 кун барвақт пишиб етилди. Ҳосил пишгач, яна нимани кутиб ўтириш керак. Баъзан битта-иккита кўсак оламан, деб дефолиацияни кечиктирадиган деҳқонлар ҳам бор-да. Шоймардон ака бу йил машиналарни теримга туширишга ҳам, дефолиацияни сифатли ўтказишга ҳам бевосита ўзи бош бўлиб турди. Бугунги кунда хўжаликда 52 та машина ишламоқда.

Халқимиз от ўрнини той босар, деб бежиз айтишмаган. Шоймардон аканинг катта ўғли Муроталм Тошкент қишлоқ хўжалик институтида ўқиб юрганида ҳам пахта мавсумида совхозга келиб, машинада дур териб кетар эди. Бу шунчаки ҳавас бўлмасдан, ота касбига меҳр-муҳаббати эди. Институтни битириб келгандан бери совхоз бўлимида агроном бўлиб ишламоқда. Машиналар тақсимлана бошлаганида у ҳам ўрнидан туриб, машина беришларини илтимос қилди.

— Қудратовлар сулоласини ҳам кўриб, танишиб кетинг, — деб қолди Шоймардон ака.

Шағал-тош тўшалган қишлоқ йўлидан кетяпмиз. Далаларда терим машиналарининг гуруллаган овози ҳукмрон. Зовур ёқасида тўхтадик. Зовурнинг орқа томонида машиналар ишлаб турибди.

— Шу ердан туриб саломлашамиз, — деди директор.

Терим машинаси карта бошига келиб тўхтади. Ундан сочлари ўсиқ, комбинзон кийган йигит тушди. Ҳақиқатан ҳам Шоймардон Қудратовнинг ўзи дейсиз. Фақат у ёш йигит.

— Бугун неча бункер бўлди? — сўради Шоймардон ака.

—1 бункер тўкдим. Кечгача яна бир бункер бўлади, —жавоб берди Муротали.

Унинг жавоби отага эмас, механик-ҳайдовчининг хўжалик раҳбарига бўлган жавоби эди. Ўз навбатида ота ҳам ўғлига эмас, совхознинг механик-ҳайдовчисига муомала қилаётгандек эди.

—Кечгача ғайрат қил, шу картани тамомлаб, эртага иккинчи далага ўтасан.

Шоймардон ака суҳбатни йўлда давом эттирди:

— Муротали совхозимизнинг илғор механизатори Омон Маматраимов билан мусобақадош. Муроталининг бугунгача терган пахтаси 300 тоннадан ошди. Омон терган пахта 30 тоннача кам. Муроталининг машинаси икки қаторли. Бу машинанинг иш унуми ҳийла юқори. Бунинг устига жуда тоза теради. Подборни ҳам ўзи олиб кетаверади. Ҳозир совхозимизда ана шундай терим машинасидан 15 таси ишлатилмоқда. Муротали совхоз механизаторлари ўртасидаги мусобақада пешқадамлар сафида бормоқда. Раҳмат ўқишни битириб келганига ҳали ҳеч қанча вақт бўлгани йўқ. Аммо ишга ғоят ўч. Уйга тонгга яқин келадими, билмайман. Ҳозиргача қарийб 300 тонна пахта терганининг боиси шундан.

Шоймардон Қудратов касбига фақат Муротали эмас, кичик ўғли Норқул ҳам ихлос қўйган. Уч йилдан буён машинада пахта тераётган Норқул акасидан ортда қолгиси келмайди. Ҳозир у 10-синфда ўқияпти. Бу йил тажрибали механизатор Ўрол Хонимов билан биргаликда машинада пахта теряпти. Ўзи терган пахта қарийб юз тоннага етиб қолди.

Совхозда ҳозир Қудратовлар оиласидан икки киши машинада пахта теряпти. Қолганлари ҳам Шоймардон аканинг шогирдлари. тажрибали механизаторнинг ўгитларини олиб, меҳнатда чиниқаётган дала гвардиячиларидир. Булар Қулмурод Жовлиев, Турди Қурбонов, Омон Маматраимов, Жўра Мавлонов, Раҳмат Ўтаганов ва бошқалар бўлиб, уларнинг ҳар бири ҳозирнинг ўзида 250—300 тоннадан пахта териб бердилар. Эрталабдан баъзан тонг саҳаргача терим агрегатларининг овози тинмайди. Уларни ҳеч ким ана шундай меҳнат қилишга мажбур этаётгани йўқ. Пахта ишқи, деҳқон орияти ана шундай ишлашга ундаяпти. Совхозда бўлиб, ким билан суҳбатлашманг, бу йил ўн минг тоннадан бир килограмм ҳам кам пахта бўлмайди, планни ўтган йилдагидан олдин бажарамиз дейишади.

Бундай дейишга ҳаммада тўлиқ ишонч бор, албатта. Бу ишонч нимадан иборат? Биринчи галда, деҳқонлар 10 минг тонна эмас, ундан ҳам кўпроқ пахтани етиштириб қўйганлар. Гап унинг бирор мисқолини ҳам нес-нобуд қилмай йиғиштириб олишда қолган.

Пахтакорларга қулай шарт-шароит яратилганлиги учун ҳам хўжаликда пахта тайёрлаш яхши суръат билан давом этмоқда. Хўжаликнинг ҳозиргача тайёрлаган пахтаси ўтган йилнинг шу муддати билан таққосланадиган бўлса, қарийб ўттиз процент ортиқ.

— «Бобо»га энди етиб олиш қийин, — дейишади шерободлик хўжалик раҳбарлари.

Ҳозиргача 15 та бригада юксак мажбурият ҳисобига пахта топширмоқда. Шоир Ҳожимуродов, Отамурод Тўхтаев, Шодмон Ўтаганов, Сайдали Чориев, Мардон Шоймардонов бошлиқ бригадалар 40 центнерлик маррани кўзлаб иш юритишяпти. Совхозда биринчи бўлиб планни бажарган Эргаш Дўсанов бошлиқ бригада аъзолари эса 60 центнерлик марра учун курашишмоқда.

— Биз фақат механизаторларимиздан эмас, балки тунни кунга улаб, дала билан пункт ўртасида қатнаётган тележкачиларимиз меҳнатидан ҳам миннатдормиз, — дейди совхоз директори .— Пахта терилгани билан пунктга ўз вақтида етказиб берилмаса бундан совхозга ҳеч қандай наф йўқ. 70 та тележка ҳар куни дала билан «Дўстлик» пахта пункти ўртасида қатнамоқда. Пахтани тележкага ортиб берувчилар, кўрак тозалагичларни тиним билмасдан ишлатиб турувчиларнинг ҳаммаси бир мақсад йўлида меҳнат қилмоқда. У ҳам бўлса совхозимизнинг пахта тайёрлаш социалистик мажбуриятини эрта бажаришдан иборат.

Бундан ҳам яхши ният биладими? Ана шу эзгу ният бекаму кўст рўёбга чиқиши учун «бобо» — Шоймардон Қудратов бош бўлган хўжалик меҳнаткашларига омад тилаймиз.

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Об-ҳаво республикамиз пахтакорлари учун тантилик қилмаяпти. Ўқтин-ўқтин ёғиб турган ёмғир пахтазордаги барча ишларни мушкуллаштирмоқда. Лекин табиатнинг ана шу қийинчиликларига ўз иродаларини қарши қўйиб меҳнат қилаётган Олтиариқ районидаги қўриқ «Комсомол» колхозининг заршунослари терим ишлари суръатини бўшаштирмаслик чораларини излаяптилар. Уч минг тоннадан ортиқ дурдона топшириб дастлабки маррани ортда қолдирган хўжалик марду майдонлари айни кунларда мажбурият ҳисобига дурдона етказиб бермоқдалар. Пахтазорда ялпи сафарбарлик ҳукмрон.

СУРАТЛАРДА: 1. колхоз раиси Ю. Бузруков (чапдан) ва пешқадам механизатор А. Қодировлар пахта чўғидан мамнун. 2. Терим агрегатлари пахтазорда.

Ж. Тўраев фотолари.

ХИРМОНЛАРДА

ҲИССАМ БОР

Республикамизнинг барча пахтакорлари қатори бизнинг ҳам диққат-эътиборимиз қалб қўримиз билан етиштирилган ҳосилни нес-нобуд қилмай тез ва тоза териб олишга қаратилган. Шуни ҳисобга олиб ҳар куни мардлар майдони бўлган пахтазорда жасорат кўрсатиб меҳнат қилмоқдамиз.

Гарчи мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топшираётган бўлсакда бригадамизда ҳозир ҳам йиллик планнинг 1—1,5 проценти миқдорида пахта тайёрланаётир. Терган ҳосилимизни тайёрлов пунктига пешма-пеш етказиб беришда механизатор Жуманазар Қодировнинг хизмати айниқса катта.

Ўзим 8 йилдан бери пахтазордаман. Сейдим Сафоев бош бўлган бригадада ишлайман. Дастлабки пайтларда мавсум охиригача 3—4 тоннадан пахта терардим. Кейинги йилларда тажрибамни ошириб, бу кўрсаткични 10—12 тоннага етказмоқдаман. Бу йил мавсум давомида СССРнинг 60 йиллик муборак тўйи шарафига бошланган меҳнат беллашувига қўшилиб, она-Ватанга 13 тонна дурдона топширишга сўз берганман. Ҳозиргача терган пахтам 12 тоннани қоралаб қолди. Ҳар қандай шароитда ҳам ваъдамга вафо қиламан.

Биз теримчилар доим мусобақалашиб ишлашга одатланганмиз. Ҳар куни ким қанча пахта тергани эълон қилиб борилади, мусобақа ғолиблари рағбатлантирилади. Мусобақадош дугоналаримдан Зулайхо Раҳимова, Ёқутхон Жуниниёзова, Гавҳар Йўлбарсовалар теримда олдинда боришмоқда. Улар ҳозир ҳам кунига 50—60 килограммдан пахта териб ҳамкасбларига ўрнак бўлишаётир.

Теримда суръатни сусайтирмаётганлигимизнинг асосий сабаби колхоз правлениеси томонидан биз учун ҳамма шарт-шароитлар яратиб берилганлигидадир. Иссиқ овқат мунтазам бериб турилибди.

Колхоз партия ташкилоти бригадалар ўртасида социалистик мусобақани яхши йўлга қўйган. Илғорлар моддий ва маънавий рағбатлантириляпти. Биз социалистик мажбуриятимизни албатта уддалаймиз. Бунинг учун ҳамма куч ва имкониятларимизни ишга солганмиз. Шубҳасиз бу йил биз уядиган хирмон жонажон Советлар Иттифоқи ташкил топган куннинг 60 йиллик олтин тўйига муносиб тўёна бўлади.

З. НИЁЗМАТОВА,
Хива районидаги «Хива» колхозининг кўпмингкилограммчи теримчиси.

ТОНГ ҚИЗЛАРИ

Уфқ оқарган, аммо ҳали қуёш пахтазорга нур сочиб улгурмаган. Пайкал орасида бошларига оқ дурра танғиб олган теримчи қизлар пахта теришаётир.

«Москва» совхози меҳнаткашлари биз ҳикоя қилмоқчи бўлган теримчи қизлар — Хилпиной Бойқулова, Холбуви Тўрақулова, Яхшигул Таниева, Комила Султоноваларни яхши танишади. Улар совхознинг илғор пахтачилик бригадаларидан бири — Очил Султонов бошлиқ бригада далаларида меҳнат қилишади. Хилпиной, Холбуви, Комилалар КПСС аъзолари, Яхшигул эса комсомол аъзоси. Қизлар бу юксак ном замирида қанчалик катта масъулият ётишини яхши ҳис этишади. Шунинг учун ҳам бригадада қолаверса, совхозда амалга оширилаётган ишларда сидқидилдан иштирок этишга ҳаракат қилишади.

Улар меҳнат қилаётган бригада 70 гектар майдонда мўл-кўл «оқ олтин» етиштирди. Ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта ҳосили йиғиштириб олиш бригада коллективининг аҳди. Далалардаги ҳосил ана шу юксак мажбуриятни қопларли даражада. Ҳосил етиштиришда қизларнинг меҳнатлари кўп албатта. Пайкалларни бегона ўтлардан тозалаш, ўғит солиш, эгатларга сув тараш, чеканка каби чора-тадбирларни амалга оширишда астойдил меҳнат қилишди.

Пахта йиғим-теримига ҳам биринчилар қаторида киришишди. Мавсумда ҳар бири 8 тоннадан «оқ олтин» териб эл хирмонига тўкишга азму қарор қилган чевар қизларнинг ғайрат-шижоатлари шу кунларда тўлиб тошган. Эрта тонгдан шом қоронғусигача пахтазордан чиқишмайди. Ўзаро мусобақалашиб меҳнат қилаётган кўпмингкилограммчи қизлар кунига 50—60 килограммдан пахта териб бошқаларга ўрнак бўлишяпти.

Қизларга яқинлашар эканмиз, ҳарактларини кузатамиз. Чаноқлардаги пахталарни чаққонлик билан териб этакка солаётган қўллар кўзларни шоширади. Этаклар бир зумда тўлиб, янгисига алмаштирилади. Қорамағиздан келган, истараси иссиқ бу қизлар билан тезда суҳбатимиз қизиб кетди. Табиийки, суҳбатимиз пахта, пахтакорлар ҳақида борди.

— Баъзан, нега далага чиқиб ишлаяпсизлар, ўн йиллик маълумотларинг бор бўлса, ўқимайсизларми, ёки бирор жойга ишга кирсаларинг бўлмайдими, дегувчиларни ҳам учратамиз, — дейди Комила. Пахтани, пахтакорлик касбини нега улуғламаслигимиз керак экан.

— Тўғри айтасан, — суҳбатга қўшилади Холбуви. — Ҳозирги кунда наинки, мамлакатимиз, бутун жаҳон халқи пахта деганда Ўзбекистонни, Ўзбекистон деганда пахтани тушунади. Ахир 6 миллион тонна, айтишга осон. Шубҳасиз, бу хирмонда бизнинг ҳам ҳиссамиз бўлади, фахрлансак арзийди.

Холбувининг отаси Марқабой ака уста пахтакорлардан бири бўлган. Ильич районидаги Волков номли совхозда бўлим бошқарувчиси вазифасида ишлаган. Совхоз ишчилари ҳамон у кишини ҳурмат билан тилга олиб туришади. Комиланинг отаси ҳам бригадир. Агрономлик мутахассислигига эга бўлган Очил ака Султонов тажриба ва билимларини ишга солиб бригадага бирктилган ерларнинг ҳосилдорлигини оширишга эришиб келаётир. Бундан тўрт йил аввал бригада ерларида ҳосилдорлик 21 центнерни ташкил қилган бўлса, ўтган йили бу кўрсаткич 31,4 центнерданга етди. Хилпиной ва Яхшигул ҳам асл деҳқон оиласининг фарзандлари. Умуман олганда, қизлар учун пахтакорлик ота касб. Пахта деганда қалбларининг ғururга тўлиши, пахта, пахтакор, деҳқон ҳақида тўлқинланиб гапиришларининг боиси эҳтимол, шундадир.

Бодроқдек очилган пахтазор фикримизни тасдиқлаб чайқалади. Қуёш бугун ҳам сизлардан кеч қолибман деб хижолат бўлаётгандай қалин дарахтлар орасидан мўралайди. Қизларнинг ширин-шакар суҳбатлари қалбларимизни ром этади, қуйидаги мисраларни ёдимизга солади.

Пахтакор қиз, пок қалбингга
бўлдим маҳлиё,
Ишқинг мени пахтазорга
чорлади такрор.
Бугун яна келдим сенинг
суюк далангга,
Ширин-шакар суҳбатларинг
айлади хумор.

Я. ҲАСАНОВА,
Комсомол райони.

ЮКСАК МАРРА САРИ

Киров районидаги Киров номли совхозда биринчи бўлиб дастлабки маррадан ўзган Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Советининг депутати Собиржон Холиқов бошлиқ бригада заршунослари 60 центнерлик юксак социалистик мажбурият ҳисобига «оқ олтин» топширишмоқда.

Бригадада ҳозир ҳам ҳар куни йиллик планнинг қарийб бир проценти миқдорида дурдона тайёрланиб, қабул пунктига жўнатилаётир. Бунга Маҳбубахон Акбарова, Гулпошшо Парпиева, Хаётхон Мўминова, Ибодат Назарматова каби кўпмингкилограммчи пахтазор юлдузлари катта ҳисса қўшяптилар. Ҳар бири ҳозиргача 9,5—10 тоннадан «оқ олтин» терган бу чеварларнинг аҳди мавсум охиригача ҳисобни 12—13 тоннаданга етказишдир.

Социалистик мусобақанинг байроқдорлари бўлган бу толмас билаклар айни кунларда кунлик терим графигини мунтазам ошириб бажариш билан бригаданинг сўнгги марраси сари дадил одимлашига имконият яратмоқдалар.

У. ҚУРБОНОВ.

ЖАСОРАТ КЎРСАТ!

Табиат тилини кеча-ю, кундуз,
Ҳижжалаб шарҳлаган омилкор деҳқон.
Меҳнатинг, бардошинг тенгсиз ва сўнгсиз,
Ақл ва идрокинг ўзи бир жаҳон.
Фасллар файзидан ҳам олиб виқор,
Ҳамлангда бир олам ҳадсиз кучинг бор.
Далалар чорлайди, жасорат кўрсат,
Ўтмасин фурсат!

Қаршингда тан берган жумлаи жаҳон,
Момиқ толаларга кўз тиккан дунё.
Сенинг тантилигинг башарга аниқ,
Чин-ҳақиқат эрур, эмасдир рўё.
Не куйга солмасин инжиқ табиат,
Иш берди ирода, илм, ҳамият.
Пахтазор жанггоҳдир, жасорат кўрсат,
Ўтмасин фурсат!

Булутлар сузмоқда катта карвондек,
Ҳар чаноқ қалбига ваҳима солиб,
Этларни жунжитар совуқ шабада,
Ҳижолат бўлмайлик ҳаводан нолиб.
Мисқоллар қадрига етмоқ шараф-шон,
Далада ишбоши азамат деҳқон,
Олтин денгизда жасорат кўрсат,
Ўтмасин фурсат!

Нияти дилидек покиза қутлуғ,
Фидойи меҳнаткаш, шаҳарлик ўртоқ,
Сен қўйган қадамни санаймиз улуғ,
Ҳудудсиз далага назар сол, бир боқ,
Барақа, улушга шерик бўл, ёнгин,
«Оқ олтин» ишқидан сен ҳам қувонгин.
Пахтазор кутмоқда, жасорат кўрсат.
Ўтмасин фурсат!

Ҳусанжон АМИНОВ.

Республикамиз партия ва ҳукуматининг Мурожаатидан руҳланган Беруний номидаги Тошкент политехника институтининг Наманган филиали студентлари ҳам пахтакорларга яқиндан кўмаклашмоқдалар. Улар шу кеча-кундузда Задарё районидаги «Гулбоғ» совхозида пахта теришяпти. Талабалар ўртасида механизаторлар ҳам бор. Улар ҳозир ҳам агрегатларни бошқариб, совхоз пахтакорларининг оғирини енгил қилишяпти.

СУРАТДА: студент-механизатор Ғофуржон Ҳамидов.
Ҳ. Ҳайдаров фотоси.
(ЎзТАГ).

ҒАЛАБА ЎЗ ҚЎЛИМИЗДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Мурожаатини бригадамиз жанговар ҳаракат программаси деб қабул қилди.

Чорак асрдан буён пахтакор коллективига бошчилик қилаяпман. Кўп маротаба об-ҳаво қийинчиликларига қарши курашишга тўғри келди. Ҳар доим одамларнинг фидокорона меҳнати устун чиқди. Бу йил ҳам қурғоқчилик, гармсел, чўзилиб кетган ёғингарчилик ва ҳавонинг бирдан совиб кетганлигига қарамай, биз пахта учун курашни бирор дақиқа тўхтатмадик. Мўл ҳосил етиштирдик ҳамда уни сўнгги чаноғигача йиғиштириб оламиз.

Бригадамиз коллективи ҳозирнинг ўзидаёқ пахта тайёрлаш йиллик планини бажариб, гектар бошига 32 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олди. Мақсадимиз — Ватанни 50 центнерлик ҳосил билан қувонтиришдир. Республика партия ва ҳукумати Мурожаатига жавобан биз зўр ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилиб, техника ва одам ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини оширамиз, барча резервларни ишга соламиз.

Жаббор ОҒАЛИЕВ,
Гулистон районидаги «Октябрь» колхозининг бригадири.

МАЖБУРИЯТЛАР ҚАЙТА КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Бўка районидаги «Коммунизм» колхозида «оқ олтин» мавсумининг тугалловчи босқичида кўрак теришни ва далаларда тўкилган пахтани тозалаб териб олишни жадаллаштириш мақсадида учта марказлаштирилган мавсумий цех ташкил этилди. Ана шу цехларга бирктилган бригадалар кўрак чувиш машиналари, трактор прицеплари, юк ортувчи машиналар ва бошқа машина-механизмлар билан таъминланган. Ҳозир хўжалик далаларида кўрак териш машиналари уч сменада ишламоқда. 270—350 тоннадан пахта териб берган механик ҳайдовчилардан Жавдод Болабоев, Сайдаҳмат Саймонов, Ором Ҳасановлар кўракнинг юқори сифатли териб олинишини таъминламоқдалар.

(ЎзТАГ мухбири).

ТЕРАПЕВТЛАР БУТУНИТТИФОҚ ИЛМИЙ ЖАМИЯТИ ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ ПЛЕНУМИГА

АҲОЛИГА—МАЛАКАЛИ ТИББИЙ ХИЗМАТ

Саломатлик — энг катта бойлик, дейишади. Дарҳақиқат шундай. Агар кишининг саломатлиги жойида бўлса, кайфияти яхши ва меҳнати ҳам унумли, баракали бўлаверади. Зеро, КПСС XXVI съездида соғлиқни сақлаш органлари олдига барча аҳоли ўртасида диспансер хизматини кенг миқёсда ривожлантириш вазифаси қўйилгани ҳам бежиз эмас. Съезд қарорлари соғлиқни сақлаш органларини медицина муассасаларининг амбулатория-поликлиника ва ихтисослаштирилган хизматларини яхшилашга даъват этади.

Гап коммунистик партиянинг совет кишилари соғлигини сақлаш ва мустаҳкамлаш хусусидаги ғамхўрлиги тўғрисида борар экан, КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Халқ сиҳат-саломатлигини янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорини эслатиб ўтиш жоиздир. Мазкур қарор соғлиқни сақлаш ходимларининг фаолиятида навбатдаги программ ҳужжат бўлиб хизмат қилмоқда.

Ана шу қарорни бажариш юзасидан партия ва совет органларининг бевосита ёрдами билан республикамизда, айниқса, соғлиқни сақлашнинг бошланғич звеноларида медицина хизмати моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, даволаш-профилактика ва диагностика ишлари сифатини яхшилаш, шунингдек, шаҳар ва қишлоқ аҳолисига тиббий ёрдам кўрсатиш савиясини кўтариш бўйича қатор комплекс тадбирлар амалга оширилди.

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС Марказий Комитети май (1982 йил) Пленумида қилган «СССРнинг 1990 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Озиқ-овқат программаси ва уни амалга ошириш тадбирлари тўғрисида»ги докладида ҳам қишлоқ аҳолисига медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш масаласига кенг ўрин берилган. Бинобарин, СССРнинг Озиқ-овқат программасида амбулатория-поликлиника ва дорихоналар қурилиши кўпайтирилиши, қишлоқ жойларида медицина муассасаларини мутахассис кадрлар билан таъминлаш чоралари кўрилиши ва бошқа масалалар навбатдаги вазифалар сифатида белгилаб берилган.

Юқорида қайд этилган ва улар билан боғлиқ бошқа вазифаларни оқилона ҳал қилиш юзасидан республикамизда ҳам бир мунча ишлар амалга оширилди. Чунончи, ўнинчи беш йиллик мобайнида ҳар сменада 25 минг беморнинг қатнаб даволанишига мўлжалланган 63 та типовой поликлиника қурилди. Янгидан 290 қишлоқ врачлик амбулаторияси ташкил этилди. Эндиликда бундай медицина муассасаларининг сони 513 тага етди ва улар лозим бўлган даражада малакали мутахассислар билан таъминланди.

Республикамиз илмий-тадқиқот институтлари ва медицина олий ўқув юртлари, клиник касалхоналар ва шаҳар даволаш-профилактика бирлашмаларида аҳолига ихтисослаштирилган тиббий ёрдам кўрсатувчи марказлар ташкил этилди. Республикамиз областларида эса бундай марказлар область даволаш-профилактика муассасаларида жойлашган.

Қишлоқ соғлиқни сақлаш тармоқлари моддий-техника базаларини мустаҳкамлаш ҳам планли равишда олиб борилмоқда. Жумладан, марказий район касалхоналаридаги ўринлар сони ўртача 400 тага, областлар шифохоналарида эса 900 тагача кўпайди. Амбулатория поликлиника муассасаларидаги штатдаги врачлик вазифаси сони 7900 тага ортди. Шу жумладан, уларнинг 20 проценти мутахассис-терапевтларни ташкил этади.

Ўзбекистон партия ва ҳукуматининг амбулатория-поликлиника хизматини яхшилаш тадбирлари ҳамда бошқа қарор, ҳужжатларида клиник, биохимик ва бактериолог тадқиқотчилардан иборат мутахассислар бригадаларини қишлоқларга юбориш йўли билан ихтисослаштирилган медицина ёрдамини яхшилаш алоҳида таъкидланган. Республикамизда бу борада муайян ишлар амалга оширилди. Айни чоғда қишлоқ медицина муассасалари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, кадрлар малакасини ошириш ва тиббий хизматни янада такомиллаштириш хусусида ҳали талайгина иш қилишимиз керак.

КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, Қашқадарё областининг қўриқ Баҳористон ва Толлимаржон районларида дала ишлари қизғин авж олдириб юборилган даврда мавсумий поликлиникалар ташкил этилди. Қўриқ совхозларда ишлаб турган поликлиникаларда терапия, хирургия, тиш касалликлари ва қулоқ, томоқ ҳамда бурун хасталиклари кабинетлари мавжуд. Айни пайтда «Тез ёрдам» ва санитария машиналари қишлоқ меҳнаткашлари хизматида.

Касалликни аниқлаш, шунингдек, аҳоли ўртасида малакали даволаш ва профилактика тадбирларини олиб бориш мақсадида механизаторлар, чорвадорлар ва қишлоқ аҳолисининг бошқа касб эгалари мунтазам равишда медицина кўригидан ўтказиб турилибди. Фақатгина Баҳористон районида ўтган йили 1450 киши терапевтлар томонидан медицина кўригидан ўтказилди. Шу йилнинг биринчи ярмида эса 940 нафар кишининг саломатлиги текширилди. Касалликларни ўз вақтида аниқлаш ва мақсадга мувофиқ даволаш у ёки бу бемордаги меҳнатга қобилиятсизлик кунларини бир мунча камайтириш имконини бермоқда.

КПСС XXVI съезди қарорларини амалга ошириш юзасидан мамлакатимиз, жумладан, республикамиз соғлиқни сақлаш органлари олдида қатор муҳим вазифалар турибди. Аҳолига медицина хизмати кўрсатиш сифатини яхшилаш, шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларига тиббий ёрдам кўрсатиш даражасини бир-бирига яқинлаштириш ана шу кенг кўламдаги, навбатдаги амалга ошириладиган ишлар, вазифаларнинг таркибий қисмини ташкил этади. Қишлоқда даволаш-профилактика муассасалари шохобчаларини, шунингдек, саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларининг ходимлари учун медицина-санитария қисмлари хизматини ҳозирги ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжларга жавоб берадиган даражада ташкил этиш учун ҳали анча ишларни амалга оширишимиз лозим.

Бугун республикамиз пойтахтида «КПСС XXVI съезди қарорлари асосида саноат корхоналари поликлиника, диспансер, амбулаториялари, медицина-санитария қисмлари ишларини янада такомиллаштириш ва участка терапевт-врачлари тайёрлаш ҳамда малакаларини ошириш масалалари»га бағишланган пленум ҳам бу борада қилинган ишларга якун ясаб, навбатдаги режалар, йўл-йўриқларни кўрсатиб беради, деган умиддамиз.

Одамлар саломатлигини муҳофаза қилиш ва мустаҳкамлашда мутахассис-терапевтларнинг хизмати ҳам алоҳида ўрин тутади. Бинобарин, республикамизда амбулатория-поликлиника терапевтик хизматини такомиллаштириш, медицина хизмати даражасини янада юқори кўтариш, инсон саломатлигини сақлаш ва мустаҳкамлашга қаратилган қатор тадбирларни амалга ошираверамиз.

Э. ҚОСИМОВ,
Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг бош терапевти.

Риштон районидаги Сўх қишлоғи тобора чиройига-чирой қўшилиб, обод бўлиб бораётган масканлардан биридир. Кейинги йилларда бу ерда талайгина маданий-маиший ва турар-жой бинолари фойдаланишга топширилди.

СУРАТДА: қишлоқ марказидаги «Обишир» чойхонаси.

Т. Ҳамроқулов фотоси.

ХУШХАБАРЛАР

ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИНИНГ ТОМОШАЛАРИ

Наманган область маданият саройида ишлаб турган «Олтин калитча» ҳаваскорлик қўғирчоқ театри мактаб ўқувчиларининг кузги каникули арафасида иккита спектакль премьерасини кўрсатди. Байрам эрталикларида болаларга ўзбек халқ эртаклари асосида саҳналаштирилган «Қуён, тулки ва хўроз» спектакли ҳамда ёш қўғирчоқбозлар хонанда, созанда, конферансье сифатида саҳнага чиқадиган «ғаройиб концерт» намойиш қилинади.

Ижодий коллектив қатнашчилари энди янги йил программасини тайёрламоқдалар. Бу программада театр билан бирга «Дарё» деб аталган болалар вокал-чолғу ансамбли ўз маҳоратини намойиш қилади.

ҲУЖЖАТЛИ КИНО КЕЧАСИ

Бокуда бўлиб ўтган Ўзбекистон ҳужжатли киноси кечаси СССР ташкил этилганлигининг 60 йиллигига бағишланди. Озарбайжон ССР кинематографиячилари союзининг кино уйида республика экран усталари сўзга чиқдилар. Совет Ўзбекистонни кишилари ҳақида, уларнинг шонли зафарлари ҳақида ҳикоя қилувчи ҳужжатли ленталар кўриги бўлиб ўтди. Кеча Ватан ҳужжатли киносини ривожлантириш йўллари тўғрисидаги ижодий мунозара билан ниҳоясига етди.

(ЎзТАГ).

ҲАР ТЎҒРИДА

ШАМОЛ ВА ҚУЁШДАН ФОЙДАЛАНИБ

Маълумки, қуёш ва шамол энергияси билан ишлайдиган электр станциялари бор. Француз инженерлари энергиянинг туганмайдиган бу икки манбасини турар-жой районини йилига етти ой мобайнида иссиқ билан таъминлайдиган ва шунга қўшимча қайсидир корхонага муайян миқдорда энергия етказиб берадиган ягона марказга тўплашни таклиф этдилар. Бироқ, қуёш ҳар куни ҳам нур сочиб турмаганидек, шамол ҳам ҳар куни эсавермайди, шунинг учун энергия запасини яратиш муаммоси кўндаланг бўлди. Энергия запасини қанча муддатга тўплаш керак? Математик моделлаштириш шуни кўрсатдики, Франция шароитида тўрт суткага запас тўплаш кифоя қилади. Ҳисоб-китоблардан маълум бўлишича, Франциянинг турли областларида станция ишида шамол энергиясининг ҳиссаси 60—85 процентни ташкил этар экан.

СПОРТ

БУТУНЖАҲОН ШАХМАТ ОЛИМПИАДАСИДА

Швейцариянинг Люцерн шаҳрида Бутунжаҳон олимпиадаси давом этмоқда. Бу ерда СССР эркаклар ва хотин-қизлар терма командаси ўз ўйинлари билан томошабинлар эътиборини қозонишяпти.

Жаҳон чемпиони Анатолий Карпов, айниқса венгриялик Портиш билан бўлган учрашувни ниҳоятда яхши ўтказиб, ғалабага эришди. Умуман, бу сафар совет шахматчилари Венгрия терма командаси билан бўлган ўйинларда кўплаб чиройли комбинациялар намойиш этишди. Жумладан, Белявский ҳам ўз рақиби — Пинтерни таслим бўлишга мажбур этди. Жаҳон чемпиони унвонига даъвогарлардан бири Каспаров эса бошқа бир даъвогар Рибли билан бўлган партияда очколарни бўлишиб олди. Вакилларимиздан Юсупов бу сафар кўнгилдагидек дона сура олмади. Натижада у Чом билан бўлган учрашувни бой берди.

Тўққизинчи турда совет шахматчилари Англия терма командаси билан учрашишди. Бу сафар жаҳон чемпиони — Анатолий Карпов дам олди. Шунга қарамай, матч 3,5:0,5 ҳисобида совет спортчилари фойдасига ҳал бўлди. Бунда Каспаров, Белявский ва Таль ғалаба қозонишди. Полугаевский эса дуранг натижага эришди.

Бутунжаҳон шахмат олимпиадасининг пешқадами — СССР спортчилари 10-турда Швейцария терма командаси билан баҳс юритишди— 4:0. Яъни Каспаров Корчнойни, Белявский Хугани, Таль Виртенцонни, Юсупов эса Партошни енгди. СССР терма командаси хотин-қизлари ҳам Бутунжаҳон шахмат олимпиадасида муваффақиятли қатнашмоқда. Улар ўнинчи турда Югославия терма командаси билан куч синашишди. Бунда Гаприндашвили Максимович устидан ғолиб чиқди. Икки партия кечиктирилди.

СОВРИНЛАР ЭГАСИНИ ТОПДИ

Спортнинг сув полоси бўйича бу йилги СССР чемпионатининг совриндорлари маълум бўлди.

Маълумки, 1 — 6-ўринлар учун мусобақалар Москвадаги «Олимпийский» спорт комплекси сув ҳавзасида ўтказилди. Шуниси характерлики, икки тур олдин СССР чемпиони аниқланди. Шарафли унвон соҳиби Олмаотанинг «Динамо» командаси бўлди. Москванинг «Динамо» коллективи кумуш медални қўлга киритди. Бронза медали ЦСК ВМФ ватерполчиларига тегди.

Бокуда 7-12 ўринлар учун кураш бормоқда. Бу ерда бир турдан кейин мусобақалар тугайди. Тошкентнинг «Меҳнат» командаси навбатдаги учрашувни ҳам муваффақиятли ўтказиб, ғалабага эришди. Вакилларимиз Минскнинг СКА клубини 11:5 ҳисобида мағлубиятга учратишди.

ҚУРЪА ТАШЛАНДИ

Лондонда чим хоккей бўйича хотин қизлар командаси ўртасида ўтказиладиган навбатдаги жаҳон чемпионати иштирокчилари группасини аниқлаш учун қуръа ташланди.

Жаҳон чемпионати (1983 йили) Малайзия пойтахти Куала-Лумпурда ўтказилади. Қуръа натижасига кўра СССР терма командаси хоккейчилари 1981 йилги жаҳон чемпиони — ГФР, Янги Зеландия, Канада, Буюк-Британия ва Аргентина командалари билан бир группада иштирок этишади. Иккинчи группада эса Голландия, Австралия, АҚШ, Шотландия, Уэльс ва Ҳиндистон хоккейчилари куч синашадилар.

НОН ҚАДРИ

Қишлоғимизда Ўрмон бободан табаррук одам йўқ. Ёши тўқсонни қоралаган отахон кўп воқеаларнинг шоҳиди. Елкасига бешотар осиб, босмачиларга қарши курашган, гитлерчилар Германияси мамлакатимизга ҳужум қилганида ёши элликдан ошганига қарамай ариза ёзиб, жангга кетган. Ғалаба билан қайтган отахоннинг қўлидан кетмон тушганига ўн йилча бўлди, холос.

Қишлоққа йўлим тушса, Ўрмон бобони кўрмасдан қайтмайман. Яқинда «зангори экран»дан нонни эъзозлашга бағишланган кўрсатувни бирга томоша қилдик. Кўрсатув бобога жуда ёқибди.

— Нонни эъзозлашни, қадрига етишни ёшларга уқтириб яхши иш қилишяпти,— деди хурсанд бўлиб. — Бир ҳовуч дон, бир тишлам нон деб одамлар жонни тикканини бугунги болалар билишлари керак. Йўқса, улар ҳамиша шундай бўлиб келган, деб ўйлашади. Шу тариқа Ўрмон бобо нон билан боғлиқ уч воқеани менга ҳикоя қилиб берди. Мен уларни сал тартибга солиб қоғозга туширдим.

ЖАҲОЛАТ

Ўша пайтлар ўн икки — ўн уч ёшлардаги ўсмир эдим. Қиш оёқлаган, поя қуруғи даври. Юрт оғир қаҳатчиликни бошдан кечирарди. Уч йил сурункасига юз берган қурғоқчилик одамлар тинкасини қуритди. Яхшики, бир парчагина томорқамиз, уч-тўрт туп жийда бор экан. Узун қиш тунларида укаларим очликдан инжиқлик қилишганида онам қўлларига бир ҳовуч жийда тутқазарди.

Отам маҳалламиздаги Эшматбойга қарол тушганди. Отини боқарди. Топган-тутгани билан қўл учида кун ўтказардик. Бу кунимиз ҳам ҳолва экан. Қурғоқчиликнинг иккинчи йили бойнинг боқувга қўйилган қорабайири отамнинг кўкрагига тепиб, нобуд қилди.

Онам бечора бойга ялиниб борди, отамнинг ўрнига қаролликка олишини йиғлаб илтижо қилди.

«Ўғлингнинг қўлидан иш келмайди. Менга қуруқ нонхўр эмас, қарол керак. Майли, болаларнинг ҳурмати ўзинг кир-пир ювиб турасан, боланг ҳўкиз етаклашга ярар», депти.

Онам шунга ҳам шукур қилди. Баҳор бошланиши рўза ҳайитга тўғри келди. Арафа куни онам мени ёнига чақириб, ярим танга пул берди.

—Отанг тирик бўлганда янги кийим олиб берармиди,— деди кўзларига ёш олиб.— Мен эгнингни қилолмадим. Сен ўртоқларинг билан қўшилишиб бозорга бор. Эрта-индин далада иш бошланса, ўйинга қўлинг тегмайди. Маза қилиб яйраб келгин.

Мен ҳалигача пул харжламагандим, ярим танга пулга нима сотиб олиш мумкинлигини ҳам билмасдим. Очиғи, бозорни ҳеч кўрмагандим. Шунинг учун онамдан аста сўрадим.

—Янги пишган нон сотиб олсанг бўлади. Нон олмасанг, ёнғоқ ёки қанд-қурс харид қиларсан.

Кун чиқмасдан тўрт бола тўпланиб, бозор тарафга қараб йўлга чиқдик. Ўн чақиримча йўл босиб нонушта маҳалида бозорга етиб бордик. Димоғимга янги ёпилган нон ҳиди урилди. Паканагина новвой саватни бошига қўйиб пилдираганича ёнимдан ўтиб борарди. Шошиб кафтимдаги тангага қарадим. Новвой тўхтаган жойга бориб нон сотиб олмоқчи бўлдим.

Шу чоғ ўзим тенги чувринди бола бозорнинг ичкари томонидан аланглаб чиқдида, нон тўла саватни кўзлаб қолди. Ана, мушукдек бир сакради-да, нонга чангал солди. Оғзига катта тишлади-ю, қолганини олиб, бозорнинг ташқарисига қараб қочди.

Новвой хотинни новча барваста эркак кузатиб келаётган экан. Тўрт хатлаб болага етиб олди ва орқасидан тепиб юборди. Бола умбалоқ ошиб тушди. Қараб турибман, ҳалиги нусҳа дуч келган жойга тепяпти-ю, аммо бола нонни ташламайди, гўё оғриқни сезмайди, оғзига овқат кирса, бас.

Чидай олмадим, қараб турсам, болани ўлдириб қўяди, ажратишга кучим етмайди. Чопиб бориб, бояги одамга пулимни узатдим:

—Нонининг пулини олинг, амаки. Урманг уни, ўлдириб қўясиз.

Кўзига қон тўлган киши юзимга тарсаки тортиб юборди.

—Ҳали сен ҳам шерикмисан, занғар! —шундай дея болани тепкилашда давом этди.

Мен ўзимни эҳтиётлаб ялиндим.

—Жон амаки, урманг, манови пулни олинг!

—Сенинг гадой чақангга зорманми, ҳароми! —Кўзлари чақчайиб қўлимга уриб юборди. Кафтимдаги чақа учиб кетди. Аста эгилиб болага қарадим. Оғзи-бурнидан оққан қон юз-кўзига чапланиб кетганди. Оғзига тишлаган қипқизил нарса- нонми, боланинг тилими, ажрата олмадим.

БИР ТУТАМ БОШОҚ

Қишлоғимиз ортида ярим та қовундек тўнтарилиб ётадиган адирлик қанчалик кўз етмас бўлмасин, тўрт бой ўртасида тақсимланиб олинганди. Эрта баҳор кунларида адирлик яшнаб кетарди. Гўё улкан нортуя узра ёзилган гиламдек лолақизғалдоқ ва бойчечак, қоқи гул-у бўтакўзлар аклингизни шоширади. Лекин уларга яқинлашиш маҳол. Буғдой ичида ўсарди-да!

Ёз охирлаши билан эса адирлик сочи қирқилган калладек сўппайиб қоларди. Унинг аввалги чиройи бўлмаса-да, биз болалар ўша кунларни орзиқиб кутардик. Негаки, бойлар ва уларнинг югурдаклари адирликка аввалгидек очкўзлик билан тикилишмас, бемалол мол боқиб бошоқ териш мумкин эди. Лекин бошоқ териш учун уюштирган бир галги сафаримиз...

Бойлар адирликдаги ғалласини эндигина йиғиштириб олган кезлар эди. Ўнга яқин бола тўрғай чулдирамасданоқ йўлга тушдик. Ишимиз анча бароридан келди. Пайкалларни моллар оралаб улгурмаган экан, ерга тўкилган бошоқлар сероб. Қуёш қўшалоқ чўққи баравар кўтарилмасданоқ уч-тўрт боғдан бошоқ тердик.

—Боймат маймоқ келяпти! —олдинда бораётган Валининг ташвишли овози эшитилди.

Шундоқ адир қиялигида арава йўл бўйлаб қалпоқли кимса от қўйиб келарди. Бойнинг бу югурдагини яхши танирдик. Ўз эгасининг мол-мулкини вафодор итдек садоқат билан қўриқлайди. Одамлар бойдан кўра ҳам Боймат маймоқдан қўрқишарди. Бамисоли қутирган ит, раҳм-шафқат нималигини билмайди, дейишади у тўғрида гап очилса.

Маймоқ бизларни аямаслигини билардик. Бошоқни ташлаб, от етиб боролмайдиган адир чўққисига қараб ўрмаладик.

—Насим қолиб кетяпти! —деди кимдир.

Ўгирилиб қарадик. Ўнг оёғи бироз калтароқ Насим чўлтоқланиб ортда қолаётган эди. Отлиқ эса шитоб билан яқинлашиб келарди.

—Бошоқни ташла! —бақирдим Насимга қараб.— Тезроқ югур, етволади.

Лекин Насим қочолмади. Қарсиллаб тушган қамчин зарбидан ўртаниб инграб юборди. Ҳаммамиз тўхтаб қолдик. Қамчин гоҳ ҳавода визиллаб Насимнинг боши, елкасига тушарди. У бўлса тўсишга интиларди. Жаҳлдан қутириб кетган Боймат энди қамчин дастаги билан Насимнинг бошига урди. Бола йиқилиб тушди. Ўртоғимизга юрагимиз туз сепгандек ачишгани билан ёрдам беришга қўрқардик.

Хумордан чиқмаган маймоқ биз томон қараб отига қамчи босди. Аммо анча юқорига чиқиб олгандик, от етолмасди. Боймат юқорига қараб қамчисини силкита-силкита дағдаға қилиб сўкинди-да, қишлоққа қараб тушиб кетди.

Ҳаммамиз Насим ётган жойга чопқилладик. Ўртоғимиз беҳуш, минг ямоқ кўйлаги қамчи зарбидан титилиб кетган, баданига бошоқ қилтириқлари санчилганди. Кўтариб кетишга қурбимиз етмади. Вали қишлоқдан эшак топиб чиқди. Насимни уйига эшакка ўнгариб бордик.

Ўртоғимизнинг нима учун қўлидаги бошоқни ташламаганини билардик. Касал синглиси уч кундан бери жийда ейишга унамасдан нон деб йиғлаётганини айтиб берганди.

Эртасига ўртоғимиз оламдан ўтди. Қамчин дастаси бошига тушганда суяк косаси ёрилиб, ичига тупроқ кириб қолган экан.

Боймат маймоққа жин ҳам урмади. Бир ойча қамоқда ётгач, чиқариб юборишди.

ФИДОЙИ

Ҳамма ёқ оппоқ. Юки оғирлашган дарахт шохлари оқ барқутли муаззам замин билан қўшилиб кетганга ўхшайди.

Шундоққина ўрмон четидаги тепаликда қолган оз сонли ротамиз жангчилари душманга қаттиқ қаршилик кўрсатар, ўн кундан бери ярим қуршов ҳолатда турганимизга қарамасдан чекинишни, тепаликни ташлаб кетишни хаёлларига келтирмас эдилар. Қаҳратон совуқ устига бизни очлик қийнарди.

Немислар икки ёндан кесиб ўтиб илгарилаб кетишди. Нажот йўқлиги аниқ бўлди. Аммо буйруқ буйруқлигича қолди. Рота командирининг ўлим олдидан айтган сўзи қулоғимизда: «Махсус кўрсатма келмагунча орқага бир қадам ҳам чекиниш мумкин эмас!» Ўқ-дориларимизни ғамлаб олганлигимиз иш берди. Фашистлар ҳамон тепаликни забт эта олмасдилар.

Очликка, балки иссиқ вақтида чидаш мумкиндир, аммо бутун вужудингни совуқ қақшатиб бораётганида тоқат қилиш қийин бўлар экан. Жангчилар ҳолсизланиб, айримларида автомат тутишга ҳам мадор қолмаганди.

Рязанлик Владимир Богатирёв тепаликдан уч юз метрча нарида тўнтарилиб ётган санитар вагонни кўрсатиб, лейтенантга мурожаат қилди:

—Вагонда егулик бўлса керак, бомбардимон маҳалида ағдарилган. Бориб келишга руҳсат беринг!

Лейтенант ўйланиб қолди. Рози бўлай деса, атрофда душман. Лекин қор устида оч-наҳор ётиш ҳам осон эмас.

—Фақат эҳтиёт бўласан! Автоматингда ўқ тўлами? Майли, буёғи таваккал.

Қоронғилик тушганда нафасимизни ичимизга ютиб Владимирни кузатиб қолдик. Унинг оқ халатли паҳлавон гавдаси қор рангига сингиб кетди. Қаҳратон қиш сукунатини онда-сонда отилган ўқ овози бузиб турар, осмонда сариқ илондек чуваланган ракеталар ёлкини қоронғилик бағрини қиличдек тилиб ўтарди.

Нигоҳимиз ағдарилиб ётган вагон томонда. Гарчи қоронғида ҳеч нарса кўрмасак-да, дўстларни деб ҳаётини хавф остига қўйган жанговар ўртоғимиз ҳақида ўйлардик. Икки-уч соатлар ўтди чамаси. Владимир ўрмалаб кетган томондан бетартиб ўқ товуши эшитилди. Ҳаммамиз ҳушёр тортиб, автоматга ёпишдик. Сал ўтмай қор устида сурилиб яқинлашаётган одам шарпаси эшитилди. Владимирнинг бир қўлида қопчиғи, иккинчи қўлида автомати. Торгина траншеямизга тушираётганимизда кийимидан қўлимга нимадир чипиллаб ёпишди. Ҳидлаб кўрдим. Қон! Владимир оғир-оғир нафас оларди.

—Яраланипти! —дедим шерикларимга.

Шу чоқ Владимирнинг шивирлаган овози эшитилди:

—Мана, тўрт буханка нон, енглар ўртоқлар!

Шундай деди-да, ҳушидан кетди ва шу куйи ўзига келмади. Эрталаб кўрдик: бир неча жойидан яраланган экан. Қаранг, шу ҳолатда ҳам нонни қандай бўлмасин ўртоқларига етказиш ҳақида ўйлаган.

Владимир келтирган, совуқда тарашадек қотган нон бизга куч-мадор берди. Яна душманга қаршилик кўрсатиб, тирик қолган ўн икки жангчи ярим тунда ўрмонга тушиб, катта қийинчиликлар билан ўз қисмимизга бориб қўшилдик.

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ.

Редактор И. СУЛАЙМОНОВ.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

ЖУМА

12 НОЯБРЬ

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 Мультфильмлар.
10.05 Туркманистон ССР Давлат хизмат кўрсатган рақс ансамблининг концерти.
10.35 «Мен яшайдиган уй». Бадиий фильм.
12.10 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Беш йиллик — ҳар биримизнинг ишимиз». Телевизион ҳужжатли фильмлар: «Умумий ўйин қоидасига кўра...» «Катта сув».
15.55 «Тилларанг куз». Музикали кўрсатув.
16.25 «Ёшлар адреслари».
17.25 «Жасорат».
17.55 К. Сен-Санс. «Фантазия».
18.10 «Фан оламида». Фан ва техника соҳасида 1982 йилги СССР Давлат мукофотининг лауреатлари.
18.55 М. Горький «Америка ҳақида очерклар».
19.30 Хоккей бўйича СССР чемпионати. «Трактор» — «Динамо» (Москва). Челябинскдан олиб кўрсатилади. Танаффус пайтида (20.05) — «Дунё воқеалари».
21.30 «Время».
22.05 «Рус музейи». XVIII аср амалий санъати.
22.35 «Дунё воқеалари».
22.50 Чет эл эстрадасининг куйлари ва оҳанглари.

● МТ II

18.30 Янгиликлар.
18.50 Баскетбол бўйича Европа чемпионларининг кубоги. Эркаклар. МАСК — «Турун» (Финляндия). МАСК универсал спорт залидан олиб кўрсатилади.
19.30 «Сибирь ҳақида ҳикоялар» туркумидан илмий-оммабоп фильмлар: «Илмий программа». «Тайга».
20.10 А. Ворошило куйлайди.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 «Халқ ижоди». Телевизион кўрсатув.
21.30 «Время».
22.05 «Кузги воқеа». Телевизион бадиий фильм. 1- ва 2-серялар.

● УзТВ I

11.25 Кўрсатувлар программаси.
11.30 География. Вулқонлар, грейзерлар, иссиқ манбалар.
12.00 Телефильм.
12.30 Биология. Яшаш учун кураш ва табиий танланиш.
13.00 «Бизнинг бахтли болалигимиз». Адабий-музикали композиция (такрорий).
13.35 «Замандас». Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кўрсатув (қозоқ тилида).
14.25 «Чинор остидаги дуэль». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
* * *
18.00 Кўрсатувлар программаси.
18.05 Болалар учун. «Мен, сен ва мультик».
18.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. 1982 йилги Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреатлари.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Ёзувчилар пахтакорлар ҳақида».
20.05 «Дунё воқеалари».
20.30 «Ахборот».
20.50 Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси уйғур ансамблининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Хирмонингизга барака».
22.20 СССР ташкил топганлигининг 60 йиллигига. Қорақалпоғистон АССР ва республика областлари театрларининг телевизион фестивали. О. Абдуллин «Ўн учинчи раис». Муллатўйчи Тошмуҳамедов номли Қашқадарё область драма театрининг спектакли.
24.00 Янгиликлар.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»
«СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Р. 07486

БИЗНИНГ АДРЕС: 700 000, ТОШКЕНТ—П, ЛЕНИН КЎЧАСИ, 41* ТЕЛЕФОНЛАР: редактор ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-54-33, 32-54-42. Масъул секретари — 33-09-93, 32-56-26 Секретариат — 32-54-48, 32-56-25 Партия турмуши бўлими — 32-56-34, 32-56-22 Деҳқончилик бўлими — 32-56-35, 32-54-51 Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44 Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36 Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52, 32-56-39. Таржима бўлимлари — 32-33-81-42 56-37 32-54-54 Сатира ва юмор бўлими — 32-54-52 Иллюстрация бўлими — 32-56-27, 32-58-83 Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Нашриёт диспетчери — 32-78-94 Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босма хонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64543. А. 1159.